

Φιλοθέη Αναγνώστου – MSc Χημικός

PISA Finnish and European Education Systems

Πρόγραμμα ΚΑ1-Μαθησιακή Κινητικότητα Ατόμων

Κινητικότητα Προσωπικού Σχολικής Εκπαίδευσης

Δραστηριότητα 2^η (πάροχος EduKarjala)

Συμμετέχοντες:

Αθανασιάδου Ειρήνη

Αναγνώστου Φιλοθέη

Μπλέτσα Ευαγγελή

Ντόντορος Ευάγγελος

3^ο ΓΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «ΕΠΙΦΑΝΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ»

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	4
Ανάγκες – Στόχοι του Προγράμματος	5
Σχεδιασμός – Υλοποίηση Προγράμματος Επιμόρφωσης	5
Εισαγωγή	7
Φινλανδία.....	7
Γεωγραφία.....	7
Κλίμα	7
Σημαντικοί ιστορικοί σταθμοί.....	7
Γλώσσες.....	8
Θρήσκευμα.....	8
Οικονομία.....	8
Χαρακτηριστικά.....	9
Γιοένσου (Joensuu).....	9
Εκπαιδευτικό σύστημα.....	10
Εισαγωγικά.....	10
Εκπαιδευτικό επίπεδο κατοίκων.....	12
Πρόγραμμα σπουδών βασικής εκπαίδευσης στο Joensuu.....	12
Η εργασία του δασκάλου	12
Πρόγραμμα σπουδών	14
Η δεοντολογία του Φινλανδικού Εκπαιδευτικού Συστήματος.....	14
Αναμόρφωση προγράμματος σπουδών	15
Διαθεματικές εργασίες.....	16
Αξιολόγηση.....	16
Εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	18
Υποστηρικτικές δομές	19
Σχολική Ομάδα Υποστήριξης Μαθητών (Lyceum primary school student welfare group)	19
Ομάδα Υποστήριξης Μαθητών (Student Support Group)	19
Επεξεργασία παιδαγωγικών εγγράφων (Processing of pedagogical documents).....	19

Εξατομικευμένη Υποστήριξη Μαθητών (Individual Student Welfare)	19
Υποστήριξη της Μάθησης κατά τη μετάβαση από τη μία εκπαιδευτική βαθμίδα στην άλλη.....	19
Είδη παρεμβάσεων	20
Αποφεύγοντας τη Σχολική Διαρροή.....	21
Εργασία του σχολικού ψυχολόγου	21
Εργασία του σχολικού κοινωνικού λειτουργού	22
Παρεμβάσεις σε επίπεδο γενικών ή μικρών ειδικών τάξεων.....	22
Μικρές ειδικές τάξεις	23
PISA - Programme for International Student Assessment	24
Υλικοτεχνική Υποδομή – Παρουσίαση Σχολείων	25
Yhteiskoulu upper high school – Esa’s school	25
Lyceo low secondary school	35
Kontioniemi primary school	48
Σχολιασμός – Συζήτηση.....	55
Σύγκριση εκπαιδευτικών συστημάτων Φιλανδίας - Ελλάδας	56
Συμπεράσματα	61

Πρόλογος

Στην προσπάθεια της βελτίωσης της σχολικής μονάδας την οποία υπηρετούμε πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα KA1- Κινητικότητα προσωπικού σχολικής εκπαίδευσης. Αναγνωρίζοντας τις συνεχώς μεταβαλλόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες που παρουσιάζονται από τις εξελίξεις στην τεχνολογία, τις διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές που επηρεάζουν την ευρύτερη κοινωνία και έχουν άμεση επίπτωση στο σχολείο σε επίπεδο μαθητικού πληθυσμού και εκπαιδευτικών αναγκών είναι απόλυτα κατανοητό πως ο ρόλος του εκπαιδευτικού δεν είναι κάτι στατικό αλλά αντίθετα απαιτεί συνεχή ενημέρωση, εγρήγορση, ενσωμάτωση των νέων παραμέτρων στη διδασκαλία και την εκπαιδευτική πρακτική που ακολουθεί. Για το λόγο αυτό, θέλοντας να παρέχουμε το καλύτερο που μπορούμε στην σχολική μας μονάδα αλλά να είμαστε παράλληλα ανοιχτοί στις άλλες σχολικές μονάδες και στην κοινωνία, βρεθήκαμε στη Φινλανδία με την καλύτερη διάθεση για ανανέωση της εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης μας και την ανάπτυξη και προσαρμογή νέων προσεγγίσεων στο έργο μας.

Ανάγκες – Στόχοι του Προγράμματος

Για να επιτευχθεί η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της δυναμικότητας της εκπαίδευσης, χρειάζεται να σχεδιάζονται δράσεις που να επιμορφώνουν το προσωπικό της σχολικής μονάδας βελτιώνοντας το εκπαιδευτικό προσωπικό ατομικά και αυξάνοντας τη δυναμικότητά του συλλογικά. Με στόχο την ικανοποίηση αυτού του άξονα αποτυπώθηκαν οι ανάγκες της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας οι οποίες συνοψίζονται στις εξής:

Απαιτείται η εξοικείωση του εκπαιδευτικού με νέα συστήματα εκπαίδευσης, νέες εκπαιδευτικές μεθόδους διδασκαλίας και η ενσωμάτωσή τους στη σχολική καθημερινότητα για να γίνει πιο αποτελεσματικός ο εκπαιδευτικός και παράλληλα ο μαθητής πιο αυτόνομος και αποδοτικός.

Η παρατήρηση μαθητοκεντρικών προσεγγίσεων σε επίπεδο οργάνωσης της εκπαίδευσης αλλά και εφαρμογής τους στη σχολική τάξη.

Η παρατήρηση και ανάπτυξη τρόπων και μεθόδων εκπαίδευσης της προόδου των μαθητών, καθιστώντας τους πιο ανεξάρτητους σε επίπεδο δεξιοτήτων αλλά και προσωπικότητας.

Η ανταλλαγή καλών πρακτικών με εκπαιδευτικούς άλλων χωρών και παράλληλα η ανάπτυξη ενός σχολείου ανοιχτού προς την κοινωνία με προοπτικές συνεργασιών σε επίπεδο εκπαιδευτικών αλλά και μαθητών.

Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών μέσω παρατήρησης ή συμμετοχής σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, με στόχο να γίνουν πιο αποτελεσματικοί στην επίλυση προβλημάτων και να μην μένουν μόνο στην παροχή στείρας γνώσης.

Η βελτίωση των ξενόγλωσσων δεξιοτήτων.

Σχεδιασμός – Υλοποίηση Προγράμματος Επιμόρφωσης

Πραγματοποιώντας την επιμορφωτική αυτή δραστηριότητα ήρθαμε σε επαφή με το Φιλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και παράλληλα να γνωρίσουμε και τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Συγκεκριμένα εκτός από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα καθώς και αυτό της χώρας που μας φιλοξένησε, παρουσιάστηκαν τα εκπαιδευτικά συστήματα της Πολωνίας, της Γερμανίας, της Λετονίας, της Σλοβενίας, της Ιταλίας. Στις ευκαιρίες που δόθηκαν εντός προγράμματος, αλλά και στις πιο ελεύθερες δραστηριότητες ή στον ελεύθερο χρόνο όπου υπήρχε ευκαιρία συγχρωτισμού, ανταλλάχθηκαν ενδιαφέρουσες πληροφορίες, συζητήθηκαν σημεία σύγκλισης και απόκλισης καθώς και κοινών παραμέτρων σε προβλήματα ή πιθανές προσδοκίες και βελτιώσεις. Ήταν έντονος ο γόνιμος διάλογος σε μια βάση με μεγάλη ποικιλία εθνικοτήτων που προσέδιδε ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Μέσα από αυτόν το διάλογο, τη γόνιμη κριτική και την διάθεση ενσωμάτωσης καλών πρακτικών ο κάθε συμμετέχων συγκρατούσε τα σημεία που θεωρούσε σημαντικά και που μπορούν να οδηγήσουν στην προσωπική βελτίωση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία και δευτερογενώς της βελτίωσης της σχολικής μονάδας μέσω της διασποράς των νέων δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν.

Μέσω του σεμιναρίου, μας δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτούμε σχολικές μονάδες της Φινλανδίας και να δούμε από κοντά τον τρόπο που αυτές είναι στελεχωμένες, την οργάνωσή τους, τη φιλοσοφία τους καθώς και τον τρόπο που οι διάφορες εκπαιδευτικές

μέθοδοι εφαρμόζονται και προκαλούν την ενσωμάτωση των γνώσεων και την αύξηση των δεξιοτήτων των μαθητών καθιστώντας τους αυτόνομους. Είδαμε πώς ο μαθητής μπορεί να διαμορφώσει με τη γνώμη του και την άποψή του το σχολικό περιβάλλον, το πρόγραμμα σπουδών του και τέλος να μετατρέψει τις ικανότητες σε δεξιότητες, καθιστώντας το σχολείο έναν χώρο που απολαμβάνει κανείς να βρίσκεται με αποτέλεσμα να έχει όσο το δυνατόν λιγότερη σχολική διαρροή.

Τέλος στην προσωπική βελτίωση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε αυτή τη δραστηριότητα μπορεί να προσμετρηθεί ή αύξηση στις δεξιότητες χρήσης της ξένης γλώσσας ως μέσου ουσιαστικής επικοινωνίας πάνω σε εκπαιδευτικά θέματα.

Εισαγωγή

Για να καταλάβει κανείς το εκπαιδευτικό σύστημα της Φινλανδίας, θα πρέπει πρώτα να γνωρίσει τους Φινλανδούς και να δει τον κόσμο από τη δική τους ματιά. Σε αυτή την προσπάθειά μας έχουμε ως «ξεναγό» τον Esa Rätty, Διευθυντή του Yhteiskoulou upper secondary school. Το εκπαιδευτικό σύστημα της Φινλανδίας είναι σχεδιασμένο με βάση τις παροχές που εκπορεύονται από τα χαρακτηριστικά του τόπου και δομείται στον τρόπο σκέψης, δράσης και λειτουργίας των Φινλανδών.

Στις παρακάτω σελίδες θα παρουσιαστούν πληροφορίες σχετικές με τη Φινλανδία για να δημιουργηθεί η απαραίτητη βάση κατανόησης του εκπαιδευτικού της συστήματος. Θα ακολουθήσει μια περιγραφή του σχεδιασμού της εκπαίδευσης και των υποστηρικτικών δομών της. Παράλληλα θα γίνει μνεία στις υλικοτεχνικές υποδομές της οι οποίες προάγουν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους.

Φινλανδία

Γεωγραφία

Το ταξίδι μας ξεκινάει στη χώρα που βρίσκεται στο βορειότερο τμήμα της Ευρώπης μεταξύ Σουηδίας, Νορβηγίας, Ρωσίας και Βαλτικής Θάλασσας. Οι κάτοικοί της είναι περίπου 5,5 εκατομμύρια και καταλαμβάνουν μια έκταση 338145 km². Βασικό χαρακτηριστικό στο ανάγλυφο της χώρας είναι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού λιμνών που φτάνουν σε δεκάδες χιλιάδες και καλύπτουν το 10% του εδάφους της. Η δημιουργία τους τοποθετείται στην τελευταία εποχή των παγετώνων. Τμήμα των Σκανδιναβικών Άλπεων θεωρείται το βουνό Χαλτιατουντούρι, όπου με υψόμετρο τα 1324 m είναι και το υψηλότερο της Φινλανδίας.

Κλίμα

Λόγω της θέσης της στην υδρόγειο, με τη χώρα να βρίσκεται μεταξύ 60°-70° γεωγραφικό πλάτος και το 30% να εκτείνεται στην αρκτική ζώνη, γίνεται αντιληπτό το ψυχρό της κλίμα. Οι χιονοπτώσεις είναι έντονες και σημειώνονται κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους. Οι μέσες θερμοκρασίες για το χειμώνα είναι από -15° C έως -4° C στη Λαπωνία και -7° C έως -4° C στα Νότια. Τα καλοκαίρια είναι δροσερά και το θερμομέτρο κυμαίνεται κατά μέσο όρο μεταξύ 15° C και 17° C.

Σημαντικοί ιστορικοί σταθμοί

Οι πρώτοι κάτοικοι του τόπου ήταν οι Λάπωνες ή κάποιος φυλετικός συγγενής τους γύρω στην 8^η χιλιετία π.Χ. Στη 2^η χιλιετία π.Χ. αναπτύχθηκε ο πολιτισμός Κιουκάνεν, όπου φτάνει έως το 1300 π.Χ. Τον 1^ο αιώνα μ.Χ. οι Φίννοι που προέρχονται από την Εσθονία, καταλαμβάνουν τη χώρα. Από τον 8^ο αι μ.Χ. έως το 1100 μ.Χ. η χώρα κατοικείται από τους Βίκιγκς.

- 1150 μΧ : Κατάληψη της χώρας από το βασιλιά της Σουηδίας (Ερικ VIII). Σημειώνεται ο Χριστιανισμός στη Φινλανδία.

- 1323 μΧ : Με τη Συνθήκη του Παχκινασααρι γίνεται η ένταξη της Φινλανδίας στο Σουηδικό βασίλειο. Η περιοχή της Καρέλιας χωρίστηκε μεταξύ Σουηδίας και Νοβγοροντ.
- 1542 μΧ : Ίδρυση της πόλης Ελσίνκι.
- 1570 – 1595 μΧ : Η Φινλανδία γίνεται το μήλον της Έριδος μεταξύ Ρωσίας και Σουηδίας. Καταργείται η αυτονομία της από τον Κάρολο VIII.
- Μέσα του 17^{ου} μΧ αιώνα: Ρωσο-Σουηδικός πόλεμος σε Φινλανδικό έδαφος.
- 1695 – 1697 μΧ : Λιμός με απώλειες που έφτασαν το ¼ του Φινλανδικού πληθυσμού.
- 1713 – 1721 μΧ : Ρωσική κατοχή
- 1743 μΧ : Τμήμα της Φινλανδίας παραχωρείται στη Ρωσία.
- 1917 μΧ : Ανεξαρτησία Φινλανδίας.
- 1920 μΧ : Συνθήκη Ταρτού. Οι Σοβιετικοί αναγνωρίζουν την Φινλανδία ως ανεξάρτητη και καθορίζουν τα σύνορά τους.
- 1995 μΧ : Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γλώσσες

Οι Φινλανδοί έχουν προέλευση φινουγγρική καθώς επίσης σκανδιναβική και βαλτική. Κατοικούν κυρίως στα νοτιοδυτικά της χώρας όπου υπάρχει μικρή μειονότητα πολιτών με ρωσική καταγωγή. Η χώρα έχει δύο επίσημες γλώσσες τη Σουηδική και τη Φινλανδική. Από τις δύο αυτές γλώσσες κατά 92% ομιλείται η Φινλανδική και κατά 6% η Σουηδική.

Θρήσκευμα

Ως εθνικές εκκλησίες της Φινλανδίας αναγνωρίζονται η Ευαγγελική Λουθηρανική Εκκλησία(84%) και η Ορθόδοξη Εκκλησία (1%). Το ποσοστό όσων δηλώνουν άθεοι αγγίζει το 22%.

Οικονομία

Η οικονομία της Φινλανδίας βασίζεται στο φυσικό πλούτο της χώρας, η οποία έχει μεγάλες δασικές εκτάσεις από τις οποίες παραλαμβάνει ξυλεία. Επίσης έχει αφθονία σε μεταλλεύματα όπως Cu, Fe, Zn, Ni, Au, Ag, Co, Pb, V. Γίνεται επίσης εξόρυξη τύρφης, γρανίτη και ασβεστολιθικών πετρωμάτων. Στην οικονομία της χώρας συμβάλουν η κτηνοτροφία, η γεωργία και η αλιεία.

Ένας επίσης τομέας ο οποίος συμβάλει στην οικονομία της χώρας είναι οι εξαγωγές ηλεκτρονικών και μηχανολογικών ειδών.

Το 86% των γυναικών μεταξύ 25 έως 64 ετών είναι εργαζόμενες εκτός σπιτιού. Κατά μέσο όρο ο μηνιαίος μισθός είναι για τους άνδρες στα 2832 € και για τις γυναίκες στα 2273 €.

Χαρακτηριστικά

Οι Φιλανδοί είναι συνεσταλμένοι και υπομονετικοί. Δεν έχουν τις μικρές απλές κουβέντες όπως συμβαίνει με τους κατοίκους των Μεσογειακών χωρών. Είναι αρκετά σιωπηλοί, σκληρά εργαζόμενοι, έξυπνοι, καθαροί (σχεδόν αποστειρωμένοι), λευκοί, αλκοολικοί, άνθρωποι άξιοι εμπιστοσύνης, ακριβείς (πάντα στην ώρα τους). Τους αρέσει ο κρύος καιρός και η σάουνα στην οποία βρίσκονται πολύ συχνά. Γενικά δεν θρησκεύουν αν και στηρίζουν την εκκλησία του δόγματος που πιστεύουν, παρόλο που το ποσοστό αθέων αυξάνεται στις νέες κυρίως ηλικίες. Γνωρίζουν καλά αγγλικά, έχουν υψηλή εκπαίδευση. Είναι ευγενικοί, τους αρέσει ο αθλητισμός. Παίρνουν γρήγορα μεγάλες αποφάσεις. Δεν είναι διεφθαρμένοι. Και... τους αρέσουν οι πατάτες. Μα πάνω απ' όλα εμπιστεύονται.

Οι αλλοδαποί μετανάστες είναι ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 2%.

Γιοένσου (Joensuu)

Η ετυμολογία του ονόματος της πόλης αυτής σημαίνει το «στόμα του ποταμού», ανήκει στη Βόρεια Καρέλια. Ιδρύθηκε το 1848 μΧ και έχει πληθυσμό 76228 κατοίκων (31/8/18), ενώ ολόκληρη η περιφέρεια έχει 115000 κατοίκους. Στην πόλη αυτή η ομιλούμενη γλώσσα είναι τα Φινλανδικά. Η πόλη εκτείνεται σε συνολική επιφάνεια 2751 km², ενώ από αυτή το έδαφος αντιστοιχεί σε 2382 km². Η περιοχή δεν είναι πυκνοκατοικημένη αφού η πυκνότητα πληθυσμού είναι στο επίπεδο των 31,8 κατοίκων ανά km².

Η φορολόγηση των κατοίκων αφορά δύο βασικά τμήματα. Ένα σε επίπεδο κράτους και ένα σε επίπεδο περιφέρειας. Τα έσοδα των σχολείων προέρχονται από τη φορολόγηση σε επίπεδο περιφέρειας. Αξίζει να σχολιαστεί πως υπάρχει φόρος για την εκκλησία, όπου αντιστοιχεί στο 1% του φορολογήσιμου εισοδήματος και το οποίο αποδίδεται στο δόγμα που δηλώνεται κατά τη φορολόγηση.

Εκπαιδευτικό σύστημα

Εισαγωγικά

Η εκπαίδευση στη Φινλανδία παρέχεται δωρεάν. Το σχολείο στηρίζεται στα έσοδα που προέρχονται από τη φορολόγηση σε επίπεδο Περιφέρειας. Ακόμα και τα ιδιωτικά σχολεία που μπορεί να υπάρχουν δεν έχουν δικαίωμα να εισπράξουν δίδακτρα από τους μαθητές, αλλά τα έσοδά τους βασίζονται σε άλλες πηγές. Οι μαθητές επιβαρύνονται μόνο με τα έξοδα των υλικών όπως για παράδειγμα τα βιβλία ή ό,τι άλλο τους ζητηθεί από το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς. Το σχολείο παρέχει κάποια μέσα τα οποία θεωρεί απαραίτητα π.χ. τάμπλετ τα οποία όμως οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να επιστρέψουν μετά το πέρας της φοίτησής τους, εκτός κι αν το εξαγοράσουν για κάποιο αντίτιμο που καθορίζεται από το σχολείο.

Η εκπαίδευση βρίσκεται στην ευθύνη του κράτους μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Ministry of Education and Culture). Το Εθνικό Φινλανδικό Συμβούλιο της Εκπαίδευσης (Finnish National Board of Education) μαζί με το Υπουργείο Παιδείας συνεργάζονται για να καθορίσουν τους εκπαιδευτικούς στόχους, το περιεχόμενο και τις μεθόδους για τη βασική και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και την εκπαίδευση των ενηλίκων. Τα περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα παρέχουν τη βασική αλλά και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτά συντηρούνται από τις τοπικά αλλά και συνεργαζόμενα περιφερειακά συμβούλια.

Οι καθηγητές είναι δημοτικοί υπάλληλοι και ο μισθός τους καθορίζεται από τον διευθυντή του σχολείου, έχοντας κάποια όρια που καθορίζονται από τη νομοθεσία. Αυτός κυμαίνεται από 3000 – 4000 € / μήνα και για έναν διευθυντή αυτός μπορεί να αγγίξει και τα 7000 € / μήνα. Η αξιολόγηση για την ποιότητα της εργασίας που παρέχεται από εκπαιδευτικούς και γενικότερα από το σχολείο γίνεται μέσα από τα ίδια τα παιδιά και τους γονείς τους. Δεν υπάρχει αντικειμενική αξιολόγηση σε επίπεδο εκπαιδευτικών μονάδων ή περιφέρειας, υποδηλώνοντας την εμπιστοσύνη στο θεσμό του σχολείου.

Κάθε Περιφέρεια καθορίζει το δικό της πρόγραμμα σπουδών, καθιστώντας το ευέλικτο μα παράλληλα δημιουργώντας δυσκολίες σε περιπτώσεις εσωτερικής μετανάστευσης των κατοίκων. Η Περιφέρεια είναι η αρμόδια για τις αποφάσεις δημιουργίας, κατάρτησης ή συγχώνευσης σχολικών μονάδων καθώς και την κατανομή των οικονομικών πόρων τους.

Τα παιδιά μπορούν να απασχοληθούν και να εκπαιδευτούν από την αρχή της ζωής τους μέχρι τα 5 τους χρόνια σε παιδικούς σταθμούς (early childhood education and care). Ακολουθεί το νηπιαγωγείο (pre-primary education) που αφορά τα παιδιά 6 ετών και διαρκεί 1 έτος. Η βασική εκπαίδευση (basic education) ξεκινά στην ηλικία των 7 ετών και ολοκληρώνεται στα 16 έτη, με διάρκεια σπουδών 9 έτη. Έπειτα τα παιδιά μπορούν να ακολουθήσουν πρόγραμμα σπουδών, διάρκειας 3^{ων} ετών, για την είσοδό τους στο Πανεπιστήμιο σε Γενικό Λύκειο (General upper secondary schools) ή εναλλακτικά να ακολουθήσουν Τεχνική/Επαγγελματική εκπαίδευση ίσης διάρκειας (Vocational institutions). Η εισαγωγή από τη βασική εκπαίδευση γίνεται με βάση τη βαθμολογία, χωρίς άλλες εξετάσεις. Αν οι βαθμοί ενός μαθητή είναι χαμηλοί, και θέλει να τους βελτιώσει προκειμένου να εισαχθεί στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα μπορεί να χρησιμοποιήσει προαιρετικά ένα προπαρασκευαστικό έτος που αφορά τη βασική εκπαίδευση.

Η οργάνωση των βαθμίδων είναι ανοιχτή, δεν εμφανίζει δηλαδή αδιέξοδα. Αν κάποιος δηλαδή από την Τεχνική εκπαίδευση θελήσει να πάει στην Γενική ή αντίστροφα μπορεί να το πραγματοποιήσει. Ο κάθε μαθητής έχει πρόσβαση σε οποιαδήποτε βαθμίδα και είδος εκπαίδευσης επιθυμήσει, εφόσον ο ίδιος μπορεί να ανταποκριθεί στα μαθήματα που απαιτούνται.

Από το Γενικό Λύκειο μπορεί κάποιος να εγγραφεί στο Πανεπιστήμιο με βάση 75% τη σχολική βαθμολογία και το υπόλοιπο από εξετάσεις που πρέπει να πραγματοποιήσει. Στο Πολυτεχνείο και τις Τεχνικές σχολές οδηγείται μέσα από την Τεχνική εκπαίδευση.

Η Ανώτατη εκπαίδευση είναι 3 έτη μέχρι τον βασικό τίτλο σπουδών (Bachelor degree) και 2 έτη για Μεταπτυχιακές σπουδές (Master degree). Για το πολυτεχνείο η διάρκεια σπουδών είναι 3,5 έως 4 χρόνια για το βασικό τίτλο σπουδών και 1-1,5 έτος για τις Μεταπτυχιακές σπουδές. Όποιος θέλει μπορεί να ακολουθήσει Διδακτορικές σπουδές (Doctoral degrees, Licentiate degrees).

Εκπαιδευτικό επίπεδο κατοίκων

Το 76% του πληθυσμού μεταξύ των ηλικιών 25 έως 64 έχουν ολοκληρώσει το Λύκειο ή την Τεχνική εκπαίδευση. Το 33% έχουν Πανεπιστημιακό ή Τεχνολογικό τίτλο σπουδών.

Πρόγραμμα σπουδών βασικής εκπαίδευσης στο Joensuu

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι διδακτικές ώρες καθώς και τα αντικείμενα διδασκαλίας ανάλογα την τάξη φοίτησης.

Distribution of lesson hours in basic education

(Government Decree, 28.6.2012)

Subjects	Grades	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total
Mother tongue and literature		14		18				10			42
A1-language		-----		9				7			16
B1-language		-----		2				4			6
Mathematics		6		15				11			32
Environmental studies		4		10							
Biology and geography ¹								7			
Physics and chemistry ¹								7			
Health education ¹								3			
<i>Environment and nature studies in total</i>				14				17			31
Religion/Ethics		2		5				3			10
History and social studies ²		-----		5				7			12
Music		2		4				2			8
Visual arts		2		5				2			9
Crafts		4		5				2			11
Physical education		4		9				7			20
Home economics		-----		-----				3			3
Artistic and practical elective subjects		-----		6				5			11
<i>Artistic and practical subjects in total</i>		-----		-----				-----			62
Guidance counselling		-----		-----				2			2
Optional subjects		-----		9				-----			9
Minimum number of lessons		-----		-----				-----			222
(Optional A2-language) ³		-----		(12)				-----			(12)
(Optional B2-language) ³		-----		-----				(4)			(4)
--- = Subject is taught in the grades if stated in the local curriculum.											
¹ The subject is taught as a part of integrated environmental studies in the grades 1-6.											
² Social studies are taught in grades 4-6 for at least 2 hours per week and grades 7-9 at least 3 hours per week.											
³ The pupil can, depending on the language, study a free-choice A2 language either as an optional subject or instead of the B1 language. The pupil can study the B2 language as an optional subject. The free-choice A2 and B2 languages can, alternatively, be organised as instruction exceeding the minimum time allocation. In this case their instruction cannot be organised using the minimum time allocated in the distribution of lesson hours for optional or B1 language as defined in this paragraph. Depending on the language the pupil receives instruction in a B1 language or optional subjects instead of this B1 language. The distribution of lessons hours would be a minimum of 234 annual lessons for a pupil studying the A2 language as instruction exceeding the minimum time allocation. The corresponding number of annual lessons is a minimum of 226 for a pupil with the B2 language. The total number of annual lessons would be a minimum of 238 for pupils studying both the A2 and the B1 languages as instruction exceeding the minimum time allocation.											

Η διδακτική ώρα κυμαίνεται από 45-60 λεπτά συμπεριλαμβανομένου και του διαλείμματος ανάλογα το σχολείο και τη βαθμίδα.

Η εργασία του δασκάλου

Ένας δάσκαλος εργάζεται 190 σχολικές μέρες και επιπρόσθετα 3 εργάσιμες. Ο καθαρός μισθός του κυμαίνεται μεταξύ 3000-4000 € ανά μήνα, ανάλογα με το πόσα χρόνια προϋπηρεσίας έχει, καθώς και πόσα έξτρα μαθήματα διδάσκει.

Στις υποχρεώσεις του εκπαιδευτικού εκτός από το διδακτικό του ωράριο, του οποίου το εύρος είναι συνάρτηση του εκπαιδευτικού αντικειμένου τους και κυμαίνεται από 16 έως 23 διδακτικές ώρες, είναι τρεις επιπλέον ώρες ανά εβδομάδα που χρησιμοποιούνται για την συνεργασία με τους γονείς, τους άλλους εκπαιδευτικούς, κτλ. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το εκπαιδευτικό ωράριο για έναν φιλόλογο της μητρικής γλώσσας είναι 16 ώρες τη βδομάδα, 19 ώρες για τον καθηγητή φυσικών επιστημών και τον φιλόλογο ξένης γλώσσας, 21 ώρες για τον μαθηματικό, 23 για τον γυμναστή. Τα τελευταία χρόνια προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο που μπορούν να παρέχουν οι εκπαιδευτικοί, απαιτείται να έχουν όλοι Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Πρόγραμμα σπουδών

Η δεοντολογία του Φινλανδικού Εκπαιδευτικού Συστήματος

Η βάση του εκπαιδευτικού συστήματος είναι μια φιλοσοφία εμπιστοσύνης. Η παροχή υψηλών προδιαγραφών για όλους ώστε να γίνονται ικανοί και να ενισχύονται. Οι εκπαιδευτικοί να έχουν επαγγελματισμό. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος παρέχεται στήριξη του εκπαιδευτικού επαγγέλματος καθώς και υψηλή ποιότητα εκπαίδευσης των ατόμων που πρόκειται να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί. Ένας ακόμα άξονας στον οποίο στηρίζεται η φιλοσοφία του εκπαιδευτικού συστήματος της Φινλανδίας είναι η Υποστήριξη. Αυτή συνίσταται στην πρώιμη παρέμβαση, την Εξατομικευμένη προσέγγιση, τον Ενεργό Ρόλο των μαθητών, τις καλές σχέσεις μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών και τέλος την ενθάρρυνση της ανατροφοδότησης.

Στην προσπάθεια να προσεγγιστεί η εφαρμογή των παραπάνω στόχων, καθορίζεται το πρόγραμμα σπουδών της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό χρειάζεται επανασχεδιασμός του ήδη υπάρχοντος προγράμματος. Ας μην ξεχνάμε πως όσο καλά σχεδιασμένο κι αν είναι ένα εκπαιδευτικό σύστημα, οφείλει να προσαρμόζεται στις συνεχείς αλλαγές που συμβαίνουν στον κόσμο σε επίπεδο τεχνολογίας, οικονομίας, παγκοσμιοποίησης, κλιματικών αλλαγών, πληθυσμιακών αλλαγών και μετανάστευσης, της φύσης της εργασίας, τον όγκο και τη φύση των πληροφοριών καθώς και το περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται τα παιδιά. Όλα τα παραπάνω ασκούν διαφορετικές επιδράσεις και γείρουν την ανάγκη αλλαγών για να προσαρμοστεί στις σύγχρονες απαιτήσεις.

Rethinking the school culture

Αναμόρφωση προγράμματος σπουδών

Η αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών στοχεύει στη διατήρηση υψηλού επιπέδου δεξιοτήτων και γνώσεων και στο μέλλον, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επιπρόσθετα δίνονται παιδαγωγικές κατευθύνσεις ώστε να υποστηριχθεί το σχολείο στην ανάπτυξη λειτουργικών μεθόδων με στόχο την αύξηση των ενδιαφερόντων των μαθητών και το κίνητρό τους για μάθηση.

Ένας ιδιαίτερος στόχος της αναμόρφωσης είναι η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και των μεθόδων εργασίας που εφαρμόζονται στη βασική εκπαίδευση. Ένα τέτοιο περιβάλλον οφείλει να χαρακτηρίζεται από ασφάλεια και να εμπνέει τη μάθηση. Να υπάρχει επαφή με τη φύση, να αξιοποιούνται επισκέψεις σε μουσεία και άλλους χώρους. Τα παιχνίδια και η εικονική πραγματικότητα να ενταχθεί περισσότερο και να θεωρηθεί ως εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Η τεχνολογία διαδραματίζει έναν συνεχώς αυξανόμενο ρόλο στη σχολική καθημερινότητα και έτσι επιτρέπει στους μαθητές να τη χρησιμοποιούν με μεγαλύτερη άνεση και οικειότητα, επιλέγοντας τα δικά τους προσωπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Κάθε μάθημα στο σχολείο χρησιμοποιεί μια ποικιλία μεθόδων για εργασία δίνοντας την ευκαιρία στους μαθητές να μάθουν διαφορετικές δεξιότητες από την κάθε μέθοδο.

Οι εθνικοί στόχοι για τη βασική εκπαίδευση είναι η παροχή γνώσεων, η ανάπτυξη δεξιοτήτων, ο καθορισμός αξιών, η διαμόρφωση στάσεων και η ενδυνάμωση της θέλησης.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα μαθήματα που διδάσκονται στην περιοχή του Joensuu, καταναμεμένα σε διδακτικές ώρες ανά τάξη.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht
Finnish and literacy	7	7	5	5	4	4	3	3	4	42
A1- language (english)			2	2	3	2	2	2	3	16
B1- language (swedish)						2	1	1	2	6
Mathematics	3	3	4	3	4	4	3	4	4	32
Environmental studies	2	2	3	3	2	2				14
Biology and geography							2	2	3	7
Physics and chemistry							2	3	2	7
Health studies							0,5	1,5	1	3
Religion	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
History					1,5	1,5	2	2	3	12
Social studies				1	0,5	0,5				
Music	1	1	1	1	1	1	2			8
Visual arts	1	1	1	2	1	1	2			9
Handicraft	2	2	2	2	2	2	2			14
Physical education	2	2	2	2	3	2	2	3	2	20
Domestic science							3			3
Optional subjects of art and skill				1	1	1		3	2	8
Students guidance							0,5	0,5	1	2
Optional subjects				1	1	1	1	3	2	9
IN TOTAL	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222
Students minimal number on hours	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222
A2- language (optional)				2	2	2	2	2	2	12
B2- language (optional)								2	2	4

Διαθεματικές εργασίες

Κάθε χρόνο, τα σχολεία, οφείλουν να έχουν μία τουλάχιστον διαθεματική εργασία, project ή μάθημα που να συνδυάζει το περιεχόμενο από διαφορετικά μαθήματα και να αντιμετωπίζει το επιλεγμένο θέμα από την οπτική των διαφορετικών θεμάτων. Οι ίδιοι οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των διαθεματικών εργασιών στο σχολείο τους, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους.

Για την πραγματοποίησή τους, καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων, μπορούν να συνεργάζονται με τους μαθητές στο ίδιο θέμα. Η χρονική διάρκεια για αυτό είναι όση και αυτή των μαθημάτων μιας διδακτικής σχολικής εβδομάδας.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται μέσα από τη σχολική δραστηριότητα και σχετίζεται με τους επιμέρους στόχους που τίθενται στο κάθε μάθημα. Επιπρόσθετα αξιολογείται η συμπεριφορά των μαθητών με διακριτή βαθμολογική διαβάθμιση που στις πρώτες τρεις τάξεις είναι περιγραφική ενώ στις επόμενες γίνεται αριθμητική. Οι περιγραφικές αξιολογήσεις για τη συμπεριφορά παρουσιάζονται σε ξεχωριστό έλεγχο από αυτόν των βαθμολογιών των μαθημάτων. Όταν η αξιολόγηση συμπεριφοράς γίνεται με βαθμό, τότε αυτός συνυπάρχει μαζί με τα μαθήματα. Κάθε βαθμολογία αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες δεξιότητες τις οποίες πρέπει να έχει κατακτήσει ο μαθητής.

Koulutuspalvelukeskus		2016-2017			
Malli Elli		03.06.2017			
Syntymäaika: 02.03.2000		1. vuosiluokka			
		Olet saavuttanut tavoitteet osittain	Olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti	Olet saavuttanut tavoitteet hyvin	Olet saavuttanut tavoitteet erinomaisesti
Käyttäytyminen					
Noudatat sovittuja sääntöjä					x
Huomioit toiset ihmiset				x	
Puhut kohteliaasti			x		
Noudatat hyviä tapoja		x			

ENSUU		LUKUVUOSITODISTUS
Koulutuspalvelukeskus		2016-2017
		03.06.2017
Malli Elli		5. vuosiluokka
Syntymäaika: 02.03.2000		
Käyttäytyminen		10
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus		8
Englannin kieli, A1-oppimäärä		6
Saksan kieli, A2-oppimäärä		
A2-kieli saksa 5 luokka		8
Matematiikka		9
Ympäristöoppi		8
Uskonto/elämänkatsomustieto		10
Historia		7
Yhteiskuntaoppi		9
Musiikki		6
Kuvataide		5
Käsityö		9
Läikunta		4
Muut valinnaiset opinnot		
aineen nimi, valinnaiset opinnot 5 luokka		hyväksytty

Malli Elli		7.vuosiluokka
Syntymäaika: 02.03.2000		
Käyttäytyminen		9
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus		8
Draama, valinnaiset opinnot (1vvt)		Hyväksytty
Toinen kotimainen kieli		
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä		7
Englannin kieli, A1-oppimäärä		6
Valinnainen kieli		
Saksan kieli, A2-oppimäärä		8
Matematiikka		7
Biologia		6
Maantieto		7
Fysiikka		8
Kemia		8
Terveystieto		8
Uskonto/elämänkatsomustieto		7
Historia		7
Yhteiskuntaoppi		7
Musiikki		9
Kuvataide		8
Käsityö		8
Liikunta		10
Kotitalous		7
Muut valinnaiset opinnot		
Tähtitiede, valinnaiset opinnot, 2vvt		7
Lisätietoja		
20.12.2018		

Για την αξιολόγηση των μαθητών γίνεται χρήση των τεστ που γίνονται εντός τάξης, των κριτηρίων αυτό-αξιολόγησης και αξιοποιούνται τα ημερολόγια μαθητείας στα οποία αποτυπώνεται η καθημερινή δραστηριότητα. Επίσης καθορίζονται ημέρες ενημέρωσης γονέων όπου οι εκπαιδευτικοί συζητούν με τους γονείς για την πορεία των μαθητών στα μαθήματα, τη συμπεριφορά και ό,τι άλλο σχετικό μπορεί να αφορά το παιδί και τη ζωή του στο σχολείο. Σημασία έχει η αξιολόγηση του μαθητή να μη βασίζεται σε ένα μόνο κριτήριο όπως π.χ. οι γραπτές δοκιμασίες, αλλά ένα σύνολο δεδομένων που να αντικατοπτρίζει όσες περισσότερες πτυχές γίνεται. Για το λόγο αυτό αξιοποιούνται και κριτήρια αυτό-αξιολόγησης, όπως και οι εξετάσεις αλλά και τα ημερολόγια μάθησης.

Σε περιπτώσεις που ένας μαθητής αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες μάθησης υπάρχει η δυνατότητα να επαναλάβει την τάξη, χωρίς όμως αυτό να έχει πάντα το επιθυμητό αποτέλεσμα και την προσδοκώμενη βελτίωση. Εναλλακτικά, για να αντιμετωπιστούν πιθανές δυσκολίες στη μάθηση, μπορούν σε συνεργασία με τις δομές ειδικής αγωγής, που είναι διαθέσιμες και σε άμεση επαφή με το σχολείο και τους γονείς, να χρησιμοποιήσουν διαφορετικούς στόχους όταν αυτοί της γενικής τάξης είναι δυσπρόσιτοι. Η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί στην περίπτωση αυτή ατομικά και με βάση τους εξατομικευμένους αυτούς στόχους. Για να επιτευχθεί αυτό μπορεί το παιδί να χρειαστεί να βρεθεί σε διαφορετική της γενικής τάξης ή να λάβει ειδική υποστήριξη ή ακόμα και να χρησιμοποιήσει διαφορετικά εγχειρίδια. Βασικός στόχος σε κάθε περίπτωση είναι να αναπτυχθούν οι δεξιότητες των μαθητών και να βελτιώσει τη θέση του σε σχέση με πριν, είτε αυτό αφορά μαθητές της γενικής τάξης είτε των ειδικών τάξεων.

Εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση χρειάζεται οι μαθητές να έχουν περάσει από εξετάσεις, ενώ παράλληλα συνυπολογίζεται η βαθμολογία του σχολείου κατά 75%. Αν κάποιος θέλει να ασχοληθεί με την ειδική εκπαίδευση εκτός από τα παραπάνω, απαιτείται να περάσει συνέντευξη και άλλα τεστ σχετιζόμενα με την προσωπικότητα. Λιγότερο από 10% των αιτούντων, τελικά γίνεται δεκτό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Υποστηρικτικές δομές

Σχολική Ομάδα Υποστήριξης Μαθητών (Lyceum primary school student welfare group)

Επικεφαλής της Ομάδας Υποστήριξης είναι ο διευθυντής. Μέλη της είναι ο δάσκαλος της κύριας τάξης, οι γονείς και ο μαθητής, ο σχολικός σύμβουλος, ο ψυχολόγος, η νοσοκόμα, η κοινωνική λειτουργός, η αστυνομία, αντιπροσωπεία των διατροφικών υπηρεσιών. Μπορεί να συναντιούνται από 2 έως 6 φορές στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Ομάδα Υποστήριξης Μαθητών (Student Support Group)

Επικεφαλής της ομάδας είναι ο υποδιευθυντής. Μέλη της είναι ο ειδικός εκπαιδευτικός, ο σχολικός κοινωνικός λειτουργός, οι σχολικοί σύμβουλοι, η νοσοκόμα και αν χρειάζεται προσκαλούνται κι άλλα μέλη που κρίνονται απαραίτητα. Οι συναντήσεις γίνονται μια φορά την εβδομάδα σε προκαθορισμένη μέρα και ώρα. Το συμβούλιο αυτό ασχολείται με τη ζωή στην καθημερινότητα των μαθητών.

Επεξεργασία παιδαγωγικών εγγράφων (Processing of pedagogical documents)

Σε κάθε περίπτωση συναντήσεων των συμβουλίων υπάρχουν προκαθορισμένα έγγραφα στα οποία αποτυπώνονται οι παρατηρήσεις και οι δράσεις που σχεδιάζονται με στόχο να παρακολουθείται η πορεία του κάθε θέματος που προκύπτει. Δίνεται η δυνατότητα στα συμβούλια αυτά να παρέχεται βοήθεια από τους ειδικούς παιδαγωγούς.

Εξατομικευμένη Υποστήριξη Μαθητών (Individual Student Welfare)

Σχετίζεται με κάποιο συγκεκριμένο θέμα που αντιμετωπίζει ένας μαθητής. Χρειάζεται την έγγραφη συγκατάθεση του μαθητή και παρέχεται σε προαιρετική βάση. Του συμβουλίου ηγείται ο κοινωνικός λειτουργός ή ο δάσκαλος. Τα μέλη συναντώνται με τους γονείς για να έχουν τη συγκατάθεσή τους ή και τη συνεργασία τους, αλλά δεν είναι απαραίτητη. Στους μαθητές μπορεί να παρασχεθεί αυτή η βοήθεια, ακόμα κι αν οι γονείς είναι αντίθετη σε αυτή. Οι συναντήσεις τους γίνονται όποτε κρίνεται απαραίτητο. Οποιοσδήποτε έχει ανησυχίες μπορεί να ξεκινήσει τη διαδικασία της ομάδας αυτής.

Όσα θέματα δεν μπορούν να τα διαχειριστούν εντός αυτών των δομών, παραπέμπονται σε άλλες δομές εκτός σχολείου. Τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στα συμβούλια φυλάσσονται ως απόρρητα εντός του σχολείου.

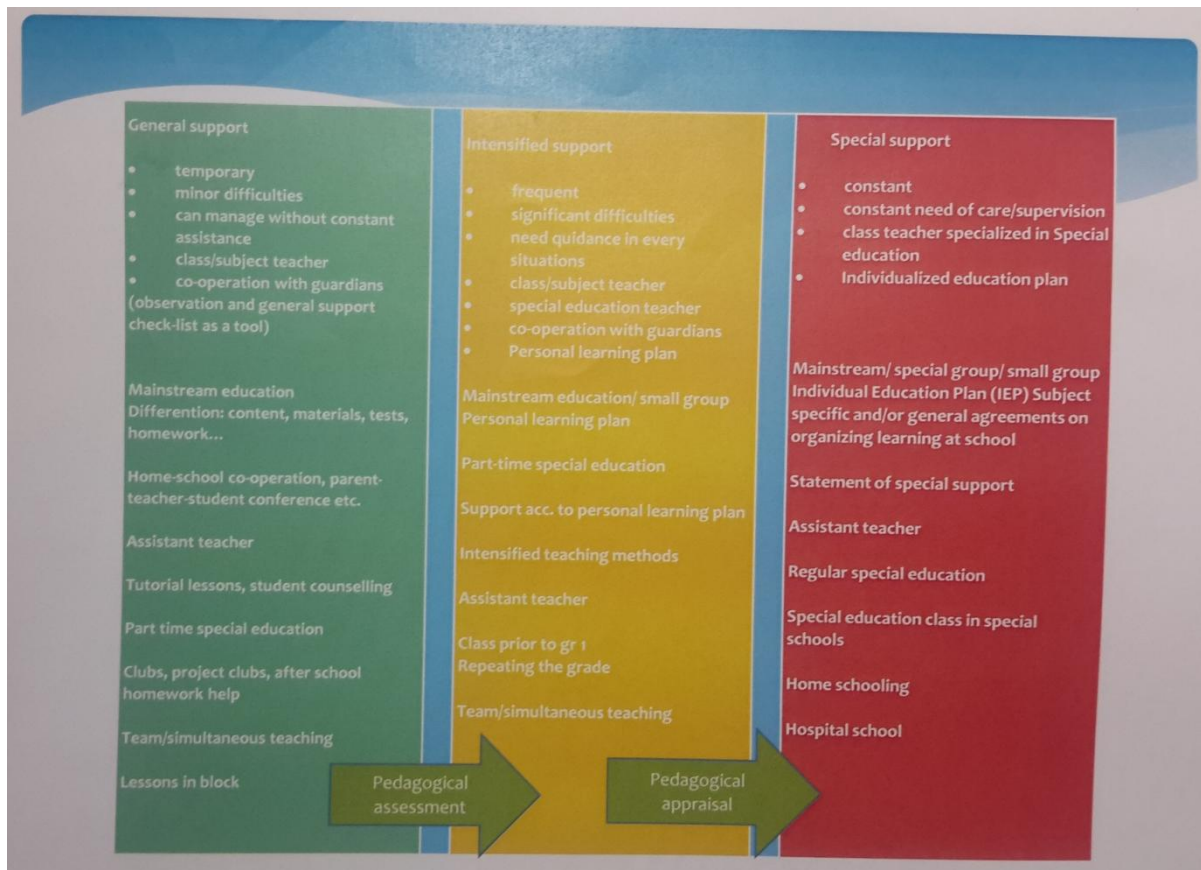
Υποστήριξη της Μάθησης κατά τη μετάβαση από τη μία εκπαιδευτική βαθμίδα στην άλλη.

Κατά τη μετάβαση από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη δευτεροβάθμια, το σχολείο συγκροτεί συμβούλια με τους ειδικούς παιδαγωγούς των δύο βαθμίδων. Όλος ο

μαθητικός πληθυσμός εξετάζεται για Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Κεντρικό σύνθημα σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ότι «Κανένας δε μένει πίσω».

Είδη παρεμβάσεων

Η βοήθεια που μπορεί να παρασχεθεί στους μαθητές είναι τριών επιπέδων, η Γενική, η Εντατική και η Ειδική και εξαρτάται από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο μαθητής και οι οποίες διερευνώνται κάνοντας χρήση των παραπάνω υποστηρικτικών δομών και συμβουλίων. Η βοήθεια δίνεται στην περίπτωση που ο μαθητής και οι γονείς του συμφωνήσουν ή στην περίπτωση που ο μαθητής συμφωνήσει ακόμα κι αν οι γονείς αρνούνται. Σε περίπτωση που γονείς και μαθητής αρνηθούν τη βοήθεια, τότε αυτή δεν μπορεί να παρασχεθεί. Λεπτομέρειες για το πότε γίνεται επιλογή του κάθε είδους βοήθειας και ποιοι εμπλέκονται σε αυτή φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Αποφεύγοντας τη Σχολική Διαρροή

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική δραστηριότητα και μπορούν να έχουν επιπτώσεις στη σχολική σταδιοδρομία είναι το ενδιαφέρον των μαθημάτων, οικονομικοί παράγοντες και η εργασιακή απασχόληση. Όμως υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες ακόμα όπως η φτωχή σχολική απόδοση, οι μη ολοκληρωμένες μαθησιακές δεξιότητες, προσωπικοί λόγοι και η ενσωμάτωση στη σχολική πραγματικότητα. Προβλήματα όπως η έλλειψη κινήτρων, δυσκολίες και προβλήματα στη συμπεριφορά ή απέχθεια για το σχολείο είναι κάποια από τα προβλήματα που εμφανίζονται και στους Φιλανδούς μαθητές.

Στη Φινλανδία οι μαθητές υποστηρίζονται με διαφορετικούς τρόπους από ένα δίκτυο δομών που φροντίζουν να τονώνουν την πορεία των μαθητών. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να συμβάλουν όλες οι δομές υποστήριξης, τις μεθόδους διδασκαλίας, τη σχολική καθοδήγηση και την πρώιμη παρέμβαση.

Όταν ο δάσκαλος της τάξης ή κάποιος ειδικός παιδαγωγός έχει ανησυχία για τη συμπεριφορά ή τη μαθησιακή κατάσταση ενός μαθητή μπορεί να προχωρήσει σε μια σειρά βημάτων όπως το να επικοινωνήσει με τους γονείς, να ζητήσει την εκτίμηση για τις γνωστικές ικανότητες του παιδιού από ειδικό παιδαγωγό. Το σχολείο επίσης μπορεί να ζητήσει την συμβουλή του ψυχολόγου ή του κοινωνικού λειτουργού ανά πάσα στιγμή. Είναι διαθέσιμος σχεδιασμός μεταξύ πολλών επαγγελματιών προκειμένου να επιτευχθεί όπου χρειάζεται ειδική εκπαίδευση, διαφοροποίηση, μικρές τάξεις, υποστήριξη από σχολικό βοηθό. Στη διάθεση του σχολείου υπάρχει η παρέμβαση τριών βημάτων/επιπέδων που ήδη αναφέρθηκε στην παραπάνω ενότητα. Τέλος η καθοδήγηση από το σχολικό ψυχολόγο ή τον κοινωνικό λειτουργό είναι διαθέσιμη σε περίπτωση που η έως εκείνη τη στιγμή παρέμβαση δείχνει να μην είναι αποτελεσματική.

Εργασία του σχολικού ψυχολόγου

Η εργασία του σχολικού ψυχολόγου συνίσταται στην ψυχολογική εξέταση των μαθητών ή νεαρών ενηλίκων που βρίσκονται σε σχολική εκπαίδευση, στις υποστηρικτικές συζητήσεις. Επίσης υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς σε θέματα σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών, την εκπαίδευσή τους και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Μπορούν να εργάζονται σε επίπεδο τάξης ή με τις μικρές ειδικές τάξεις. Επίσης έχουν την αρμοδιότητα να συμμετέχουν σε διάφορες ομάδες υποστήριξης ως εξειδικευμένοι ψυχολόγοι. Φυσικά εμπλέκονται στην αντιμετώπιση εργασιακών κρίσεων που ενδέχεται να εκδηλωθούν στο σχολείο.

Οι λόγοι για τους οποίους κάποιος μπορεί να επισκεφτεί έναν σχολικό ψυχολόγο είναι για διάφορες μαθησιακές δυσκολίες είτε στην ανάγνωση, τη γραφή, τα μαθηματικά, την προσοχή, την αντίληψη χώρου ή λεκτική αντίληψη, την κινητική και της μνήμης. Επιπρόσθετα όποιος αντιμετωπίζει συναισθηματικές δυσκολίες ή δυσκολίες σχετιζόμενες με τη διάθεση, προβλήματα συμπεριφοράς, φοβίες, δύσκολες καταστάσεις στη ζωή τους καθώς και ψυχοσωματικά συμπτώματα.

Η ψυχολογική εξέταση επικεντρώνεται σε μαθησιακές δυσκολίες ή προβλήματα στη διάθεση και όχι σε εξέταση προσωπικότητας. Η εξέταση συνίσταται επίσης συνεντεύξεις των γονιών σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών, των δασκάλων σχετικά με τη μελέτη των παιδιών και την προϋπάρχουσα βοήθεια που πιθανά ο μαθητής να παραλαμβάνει. Οι ώρες συναντήσεων κυμαίνονται μεταξύ 5 έως 7 και περιλαμβάνουν τεστ

δεξιοτήτων, συνέντευξη και παρατήρηση του παιδιού κατά τη διάρκεια της εξέτασης, και εφόσον κρίνεται απαραίτητο παρατήρηση και στην τάξη.

Η ανατροφοδότηση έχει ένα σημαντικό ρόλο στην εργασία του σχολικού ψυχολόγου. Για το λόγο αυτό γίνεται ανατροφοδότηση προς τους γονείς, από το σχολικό συμβούλιο αναφέροντας σε ποιο επίπεδο από τα τρία πρόκειται να δοθεί υποστήριξη και το σχεδιασμό της. Μέσα από αυτή γίνονται οι πιθανές προτάσεις για την ειδική εκπαίδευση αποκατάστασης. Η ανατροφοδότηση προς τους γονείς και το σχολείο μπορεί να γίνει και γραπτά. Επίσης μπορεί να δοθούν γενικές οδηγίες που να έχουν σχέση και χρησιμότητα σε περίπτωση που απαιτείται πιο σοβαρή αντιμετώπιση π.χ. ψυχιατρική παρέμβαση κτλ.

Εργασία του σχολικού κοινωνικού λειτουργού

Η εργασία του σχολικού κοινωνικού λειτουργού συνίσταται στη συμβουλευτική υποστήριξη γονιών και εκπαιδευτικών που σχετίζονται με την ανάπτυξη του παιδιού, την εκπαίδευσή του και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του. Μπορούν επίσης να εργάζονται σε επίπεδο γενικών τάξεων ή στις μικρές ειδικές τάξεις. Διαδραματίζει το ρόλο του ειδικού σε διάφορες σχολικές ομάδες, συμμετέχει στις ενημερώσεις γονέων που γίνονται κατά τη διάρκεια της χρονιάς και τέλος συμμετέχει στη διαχείριση κρίσεων.

Οι πιο συνηθισμένοι λόγοι που οδηγούν ένα παιδί να συναντηθεί με έναν σχολικό κοινωνικό λειτουργό είναι οι συναισθηματικές δυσκολίες ή οι δυσκολίες διάθεσης, προβλήματα συμπεριφοράς, δύσκολες συνθήκες ζωής, προβλήματα με τους γονείς ή με τους φίλους τους ή ακόμα και σε περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού, διαφόρων εθισμών, και για αντιμετώπιση φοβιών.

Παρεμβάσεις σε επίπεδο γενικών ή μικρών ειδικών τάξεων

Παρεμβάσεις στο επίπεδο των γενικών ή των μικρών ειδικών τάξεων γίνονταν ανέκαθεν, με τάση τα τελευταία χρόνια να αυξάνονται οι δράσεις τους. Οι παρεμβάσεις στις τάξεις γίνονται κατά περίπτωση και εφόσον το ζητήσει ο δάσκαλος. Τέτοιες παρεμβάσεις μπορούν να αφορούν ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού, αύξηση του ομαδικού πνεύματος συνεργασίας κτλ. Επίσης στο σχεδιασμό στόχων των ειδικών βρίσκονται μαθησιακές δυσκολίες που αφορούν τη γραφή και την ανάγνωση ή ακόμα και το άγχος.

Οι ψυχολογικές αξιολογήσεις γίνονται μόνο από ψυχολόγους. Οι κοινωνικοί λειτουργοί έχουν περισσότερο συμβουλευτικό χαρακτήρα και εργάζονται κυρίως σε επίπεδο ομάδων είτε γενικών τάξεων είτε μικρότερων ειδικών τάξεων. Οι κοινωνικοί λειτουργοί εργάζονται κυρίως με τις μεγαλύτερες τάξεις της βασικής εκπαίδευσης (7^η έως 9^η) κυρίως λόγω του φόρτου εργασίας των ψυχολόγων που εργάζονται περισσότερο εστιασμένα στις μικρότερες τάξεις. Επίσης οι κοινωνικοί λειτουργοί ασχολούνται περισσότερο με περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού και δυσκολίες με γονείς και φίλους, ενώ οι ψυχολόγοι κυρίως με πιο σοβαρά νοητικά προβλήματα, όπως για παράδειγμα φοβίες, άγχος κτλ.

Μικρές ειδικές τάξεις

Οι μικρές ειδικές τάξεις αναφέρονται σε παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες μάθησης όπως η δυσλεξία κτλ, σε παιδιά που έχουν νοητικά προβλήματα ή παιδιά που έχουν κοινωνικοσυναισθηματικά προβλήματα, δυσκολίες συμπεριφοράς και έλλειψη προσοχής. Σε αυτές τις τάξεις για παράδειγμα περιλαμβάνονται παιδιά που έχουν μεγάλη επιθετικότητα, είναι ψυχωτικά, που έχουν ΔΕΠ-Υ, σύνδρομο Asperger, αγχώδεις διαταραχές, κατάθλιψη, κτλ.

Για τις πρώτες έξι τάξεις της βασικής εκπαίδευσης τα ειδικά τμήματα έχουν δυναμικότητα 5-7 ατόμων στα οποία αντιστοιχεί ένας ειδικός παιδαγωγός και ένας βοηθός καθηγητή. Για κάθε 5 τέτοιες ομάδες υπάρχει ένας ψυχολόγος και ένας κοινωνικός λειτουργός. Δίνεται μεγάλη έμφαση στην πρώιμη παρέμβαση και οι γονείς οφείλουν να δεσμευθούν στη συνεργασία με τον κοινωνικό λειτουργό. Οι τάξεις αυτές αφορούν ολόκληρη την Περιφέρεια σχολείων και όχι κάθε σχολείο ξεχωριστά. Εναλλακτικά της φοίτησης σε αυτές τις τάξεις, το συμβούλιο που απαρτίζει τις ειδικές τάξεις που αφορούν κοινωνικοσυναισθηματικά θέματα, μπορεί να μετακινηθεί στο σχολείο που βρίσκεται ο μαθητής και να πραγματοποιήσει σε εκείνο το χώρο την παρέμβασή του σε επίπεδο συμβουλευτικής και βοήθειας των δασκάλων. Στόχος είναι ο μαθητής να επιστρέψει στην κανονική του τάξη. Αυτό συνήθως συμβαίνει μετά από 1 – 2 έτη παραμονής στην ειδική τάξη, απ' όπου σταδιακά μπορεί να βρεθεί σε τάξη με μεγαλύτερο αριθμό παιδιών και τελικά να φοιτά στη δική του κανονική τάξη.

Για τις τρεις τελευταίες τάξεις της βασικής εκπαίδευσης μία ειδική τάξη έχει έως 5 άτομα, έναν ειδικό παιδαγωγό και έναν βοηθό. Επίσης ένα σχολείο εξυπηρετεί της ανάγκες ολόκληρης της Περιφέρειας και ο στόχος παραμένει η επανένταξη του παιδιού στη γενική τάξη. Στην πραγματικότητα τα παιδιά παραμένουν στην ειδική τάξη λόγω των έντονων και μακροχρόνιων ψυχικών δυσκολιών. Έτσι εν μέρει ο στόχος είναι για τον μαθητή να τελειώσει τη βασική εκπαίδευση.

PISA – Program for International Student Assessment

Ο ΟΕCD άρχισε να εργάζεται με τα PISA-τεστ στα μέσα της δεκαετίας των 1990. Επίσημα ο πρώτος διαγωνισμός έλαβε χώρα το 2000 με συμμετοχή 43 χωρών και έκτοτε γίνεται κάθε 3 χρόνια με συνεχώς αυξανόμενους συμμετέχοντες. Οι χρηματοδότηση του διαγωνισμού γίνεται αποκλειστικά μέσω εισφορών από τις αρχές των κυβερνήσεων των χωρών που συμμετέχουν.

Τα σχολεία από κάθε χώρα επιλέγονται τυχαία και λαμβάνουν μέρος παιδιά ηλικίας 15 ετών και 3^{ων} μηνών έως 16 ετών και 2 μηνών. Κατά την ηλικία αυτή τα παιδιά στις περισσότερες χώρες ολοκληρώνουν τη βασική εκπαίδευση. Γίνεται προσπάθεια το δείγμα μαθητών να είναι τέτοιο που να αντιπροσωπεύει ένα ευρύ φάσμα οικογενειακού υποβάθρου και ικανοτήτων.

Υλικοτεχνική Υποδομή – Παρουσίαση Σχολείων

Τα σχολεία στη Φινλανδία είναι ολοκληρωμένες μονάδες οι οποίες παρουσιάζουν εκπαιδευτική αυτοτέλεια. Οι χώροι οργανώνονται ανά θέμα και τα υλικά βελτιστοποιούνται ανάλογα με το διδασκόμενο αντικείμενο και τις ανάγκες που ο κάθε εκπαιδευτικός κρίνει ότι υφίσταται για τα διδασκόμενα θέματα. Η τεχνολογία είναι ένα πρωταρχικό εργαλείο στην υπηρεσία του εκπαιδευτικού και βρίσκεται σε πρώτο πλάνο στη ζωή του μαθητή. Στο σχολείο δίνεται έμφαση τόσο στα τεχνικά όσο και στα θεωρητικά μαθήματα και η βάση του εκπαιδευτικού συστήματος κινείται στην επίλυση προβλημάτων και όχι στη συσσώρευση γνώσεων. Παρακάτω ακολουθεί φωτογραφικό υλικό που παρουσιάζει τους χώρους, τα υλικά και τις εγκαταστάσεις των σχολικών κτηρίων.

Yhteiskoulu upper high school – Esa's school

Το σχολείο που μας φιλοξένησε ήταν το Λύκειο Yhteiskoulu στην πόλη Joensuu με διευθυντή και οργανωτή του σεμιναρίου Esa Rätty.

Η αρχιτεκτονική του κτηρίου εσωτερικά, είναι τέτοια που να επιτρέπει στο μάτι να μην κουράζεται από στενούς «αυστηρούς» διαδρόμους, αλλά να χαρακτηρίζεται από ευελιξία. Κάθε «καμπύλη» του διαδρόμου, φιλοξενεί και κάποια αίθουσα διδασκαλίας ή χώρο για κάποια υποστηρικτική δομή π.χ. του ψυχολόγου.

Στις αίθουσες τα θρανία που χρησιμοποιούνται έχουν τέτοιο σχήμα που να επιτρέπουν την αλλαγή σχηματισμών ανάλογα τις εκπαιδευτικές ανάγκες. Μπορούν να υποστηρίξουν μετωπική διδασκαλία, αλλά και ομαδοσυνεργατική με μεταβαλλόμενο αριθμό μαθητών ανά ομάδα. Στο συγκεκριμένο σχολείο τα θρανία είναι κανονικά εξάγωνα με τις δύο πλευρές να «λείπουν» ώστε να έχει χώρο ο μαθητής ενώ οι υπόλοιπες είναι διαθέσιμες για τη δημιουργία σχηματισμών.

Οι υποδοχές για υπολογιστές -οι οποίοι θεωρούνται απαραίτητοι για τη δουλειά του σχολείου- είναι δεδομένες σε κάθε αίθουσα. Οι μαθητές συνδέουν τον υπολογιστή τους για τις σχολικές εργασίες ή για τα διαγωνίσματα που χρειάζεται να κάνουν στη διάρκεια της χρονιάς.

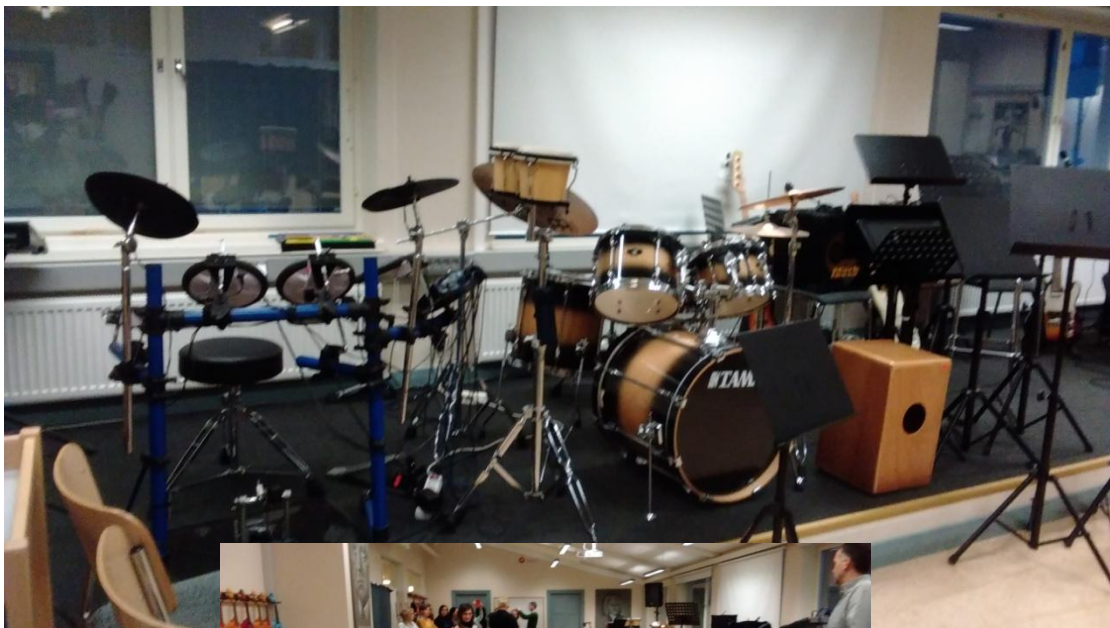
Η τεχνολογία εικονικής πραγματικότητας είναι διαθέσιμη για την υποστήριξη όλων των μαθημάτων. Επιπρόσθετα, μια θερμογραφική κάμερα κοντά στις αίθουσες φυσικών επιστημών επιτρέπει την φυσική παρατήρηση.

Στους χώρους υπάρχουν εκθέματα που σχετίζονται με την ιστορία του σχολείου ή επιτυχίες σε αθλητικές δραστηριότητες και διαγωνισμούς.

Οι αίθουσες μουσικής έχουν πληθώρα μουσικών οργάνων και μετά το πέρας του σχολείου αναμένεται από όλους τους μαθητές να είναι ικανοί να παίξουν πιάνο.

Παράλληλα αν υπάρχουν μουσικά σχήματα από τους μαθητές, υπάρχει η δυνατότητα να κάνουν τις πρόβες τους στο χώρο του σχολείου.

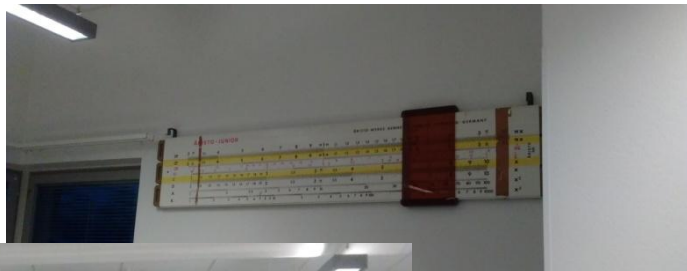

Η εκπαιδευτική διαδικασία για τις φυσικές επιστήμες απαιτούν εργαστήρια βιολογίας, φυσικής και χημείας.

Κάθε αίθουσα που αφορά τις θετικές επιστήμες χρειάζεται εξοπλισμό προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες του μαθήματος. Η αίθουσα των μαθηματικών περιλαμβάνει δύο διαδραστικούς πίνακες έτσι ώστε

να είναι ευχερής η χρήση πολλαπλών λογισμικών στη διδακτική ώρα, ενώ υπάρχουν και εποπτικά μέσα αναλογικού τύπου, προκειμένου να ενισχύσουν την πολυαισθητηριακή αντίληψη.

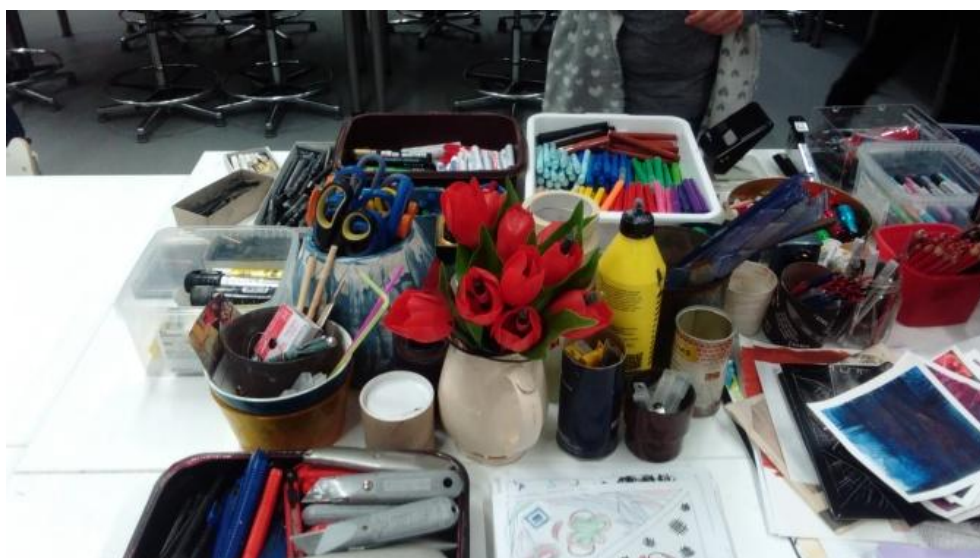
Χώρος άθλησης για μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Αναψυχή και εκμάθηση...

... χώροι καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης.

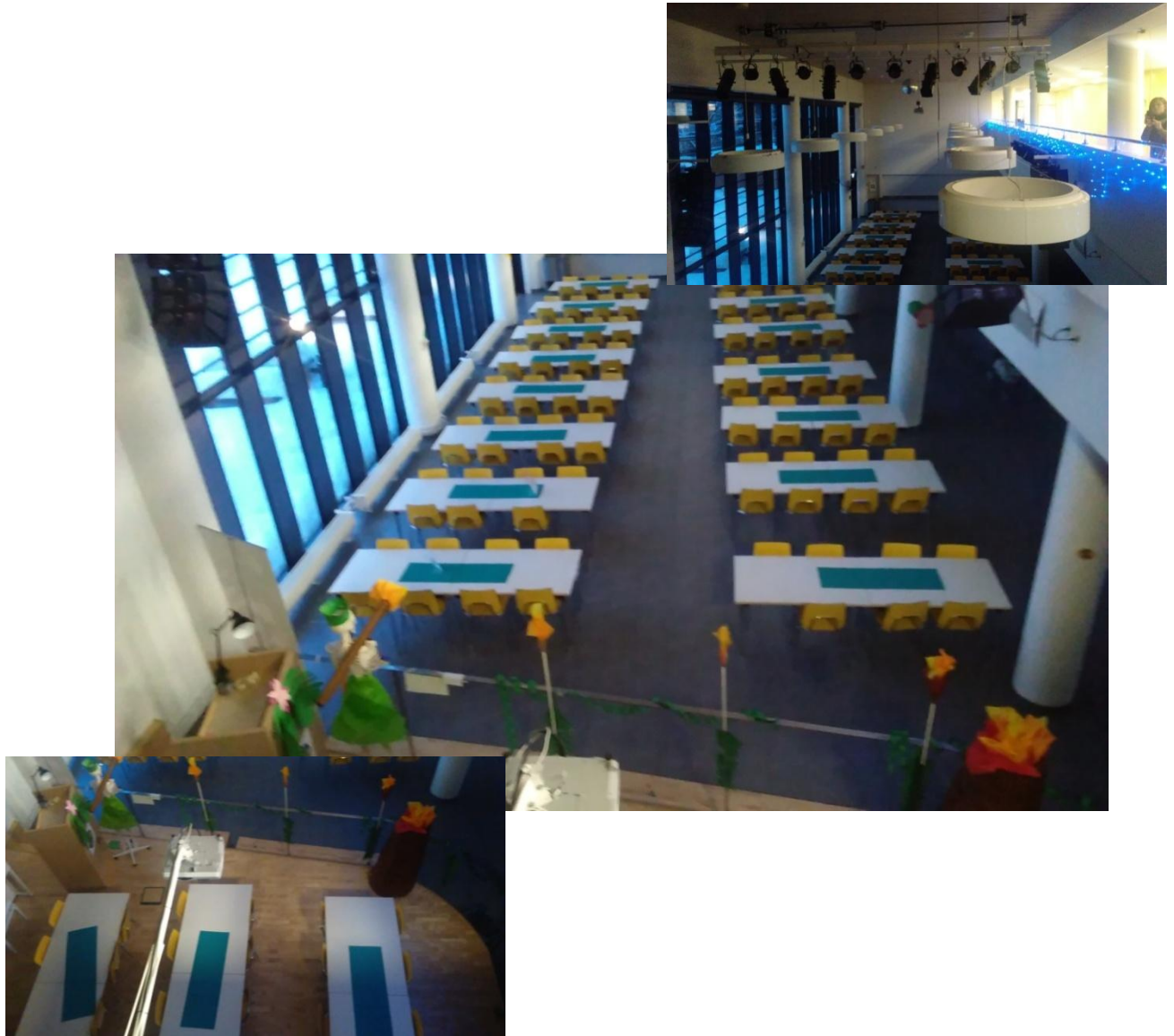

Εικόνα 1Αίθουσα καλλιτεχνικών

Επίσης μέσα στα προσφερόμενα μαθήματα που μπορεί να παρέχει το συγκεκριμένο σχολείο σε προαιρετική βάση είναι η εκμάθηση της κινεζικής γλώσσας ή αθλημάτων εσωτερικού χώρου π.χ. μίνι γκολφ κ.α.

Ο χώρος εστίασης των μαθητών είναι εξοπλισμένος με τραπέζια που ελαχιστοποιούν τους θορύβους και επίσης υπάρχει εξοπλισμός (φωτισμός, προβολείς κτλ) που επιτρέπουν τη διεξαγωγή πάρτυ.

Εικόνα 2 Τραπεζαρία μαθητών και αίθουσα συναυλιών

Οι χώροι που οι καθηγητές μπορούν να εργαστούν απερίσπαστα και να οργανωθούν όπως ο καθένας επιθυμεί...

Εικόνα 3 Γραφεία καθηγητών

... ή μπορούν να χαλαρώσουν και να παρασκευάσουν κάτι για φαγητό.

Εικόνα 4 Αίθουσα χαλάρωσης για τους καθηγητές - καθιστικό, τραπεζαρία, κουζίνα

Lyceo low secondary school

Αντίστοιχες υποδομές υπάρχουν και στα σχολεία που αφορούν μικρότερη βαθμίδα εκπαίδευσης. Τέτοιο είναι το Lyceo low secondary school που αντιστοιχεί στο ελληνικό γυμνάσιο.

Εικόνα 5 Lyceo low secondary school.

Η εκπαίδευση των καθηγητών είναι τριετής (Bachelor degree) με έναν επιπλέον χρόνο για το δίπλωμα ειδίκευσης (Master degree). Στη διάρκεια εκπαίδευσής τους οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί οφείλουν να κάνουν τρεις περιόδους πρακτικής

πριν

αλλά και μετά το πτυχίο.

Στην παρακάτω φωτογραφία, ο εκπαιδευτικός κάνει την πρακτική του ενώ στο πίσω μέρος της αίθουσας βρίσκεται η εκπαιδευτικός της κανονικής τάξης που παρακολουθεί τη διαδικασία διακριτικά.

Μάθημα γεωγραφίας και μάλιστα στα αγγλικά.

Μάθημα χημείας.

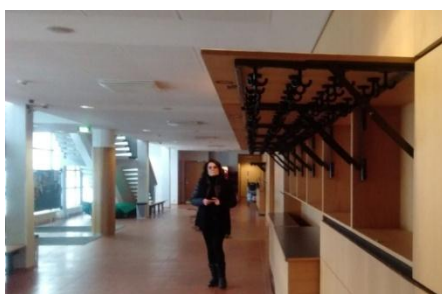
Μάθημα φυσικής.

Το συγκεκριμένο σχολείο παρέχει και μικρές ειδικές τάξεις, επομένως η εργασία των σχολικών ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και των εκπαιδευτικών της γενικής τάξης απαιτείται να γίνεται συντονισμένα. Για το λόγο αυτό υπάρχουν πρόσθετες αίθουσες για τους ειδικούς εκπαιδευτικούς στις οποίες μπορούν να συζητήσουν είτε με τους εκπαιδευτικούς γενικής τάξης, είτε με τους γονείς ή άλλους ειδικούς και παράλληλα όπου απαιτείται να μπορούν να παρατηρήσουν το παιδί την ώρα της διδασκαλίας. Η χωροταξική κατανομή της αίθουσας του ειδικού παιδαγωγού με μια αίθουσα διδασκαλίας από την οποία μπορεί να λάβει χώρα διακριτική παρατήρηση η οποία θα συμβάλει στη γενικότερη εκτίμηση και αξιολόγηση των αναγκών του παιδιού με στόχο την βέλτιστη παρέμβαση και την εκτίμηση της πορείας του.

Χώροι άθλησης και γυμναστικής.

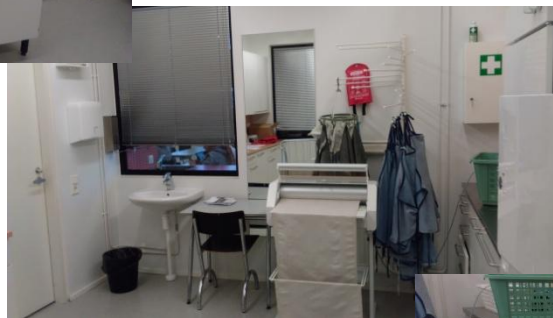
Μάθημα μουσικής, από τον καθηγητή της χημείας. Οι εκπαιδευτικοί έχουν δύο ειδικότητες με τις οποίες μπορούν να απασχοληθούν από το σχολείο ανάλογα με τις ανάγκες που αυτό παρουσιάζει.

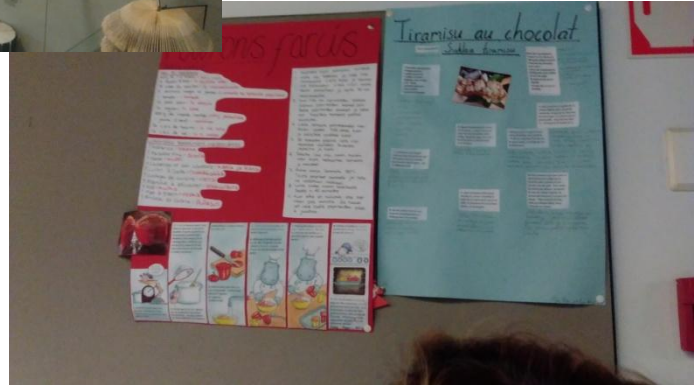
Μάθημα χειροτεχνίας, όπου μπορούν να φιλοξενηθούν παιδιά από διαφορετικές τάξεις ταυτόχρονα και να απασχοληθούν με διαφορετική εργασία από τον ίδιο

εκπαιδευτικό. Τα παιδιά της μίας τάξης είναι μόνο ένα μέρος του γενικού τμήματος, ενώ το άλλο παρακολουθεί μάθημα οικιακής οικονομίας.

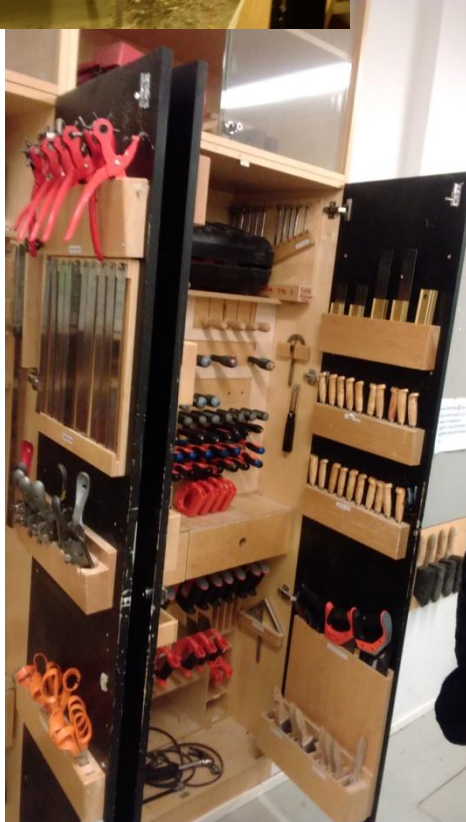

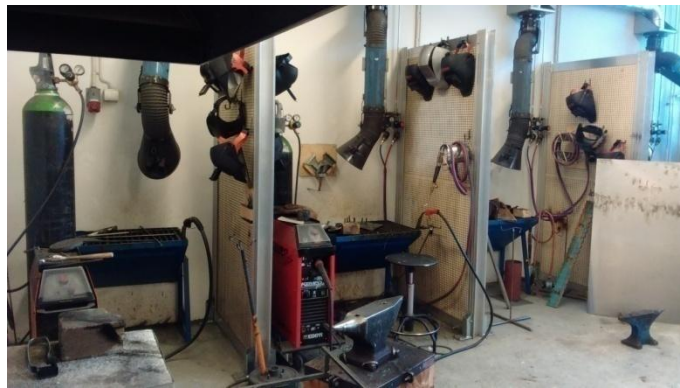
Στο τέλος τα παιδιά μπορούν να εκθέσουν τις δημιουργίες τους ... ή να τις φάνε!

Το μάθημα τεχνολογίας προσφέρει εκπαίδευση δεξιοτήτων σχετικές με την κατεργασία ξύλου, γυαλιού και μετάλλου.

Meditation room για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Χώροι για εργασία των εκπαιδευτικών αλλά και για χαλάρωση στα διαλείμματά τους.

Υπάρχουν επίσης χώροι που εξυπηρετούν τους μαθητές για να αφήσουν τα προσωπικά τους αντικείμενα, είτε στα διαλείμματά τους για να ξεκουραστούν, να συγχρωτιστούν με τους φίλους τους και να επεξεργαστούν τις εργασίες τους ή ακόμα να μπορούν να πάρουν το γεύμα τους. Στους χώρους που οι μαθητές μπορούν να κινούνται υπάρχουν εκθέματα που σχετίζονται με τα διδακτικά αντικείμενα και τους βοηθούν να οπτικοποιούν πληροφορίες ή έννοιες που επεξεργάζονται μέσα στα μαθήματά τους.

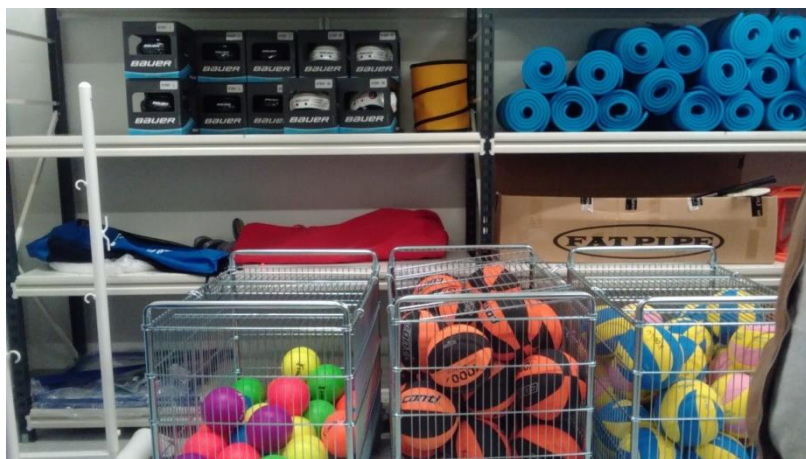

Kontioniemi primary school

Μια μικρή ματιά στο μοντέρνο δημοτικό σχολείο Kontioniemi. Οι χώροι είναι αντίστοιχοι με τα σχολεία που ήδη έχουν παρουσιαστεί προσαρμοσμένοι στις ηλικίες των μαθητών όπου φοιτούν στις πρώτες τάξεις της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Στο συγκεκριμένο σχολείο υπάρχει έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού και επομένως γίνεται συνδιδασκαλία ορισμένων τάξεων και διδακτικών αντικειμένων. Το σχολείο τη δεδομένη στιγμή της επίσκεψής μας είναι τετραθέσιο.

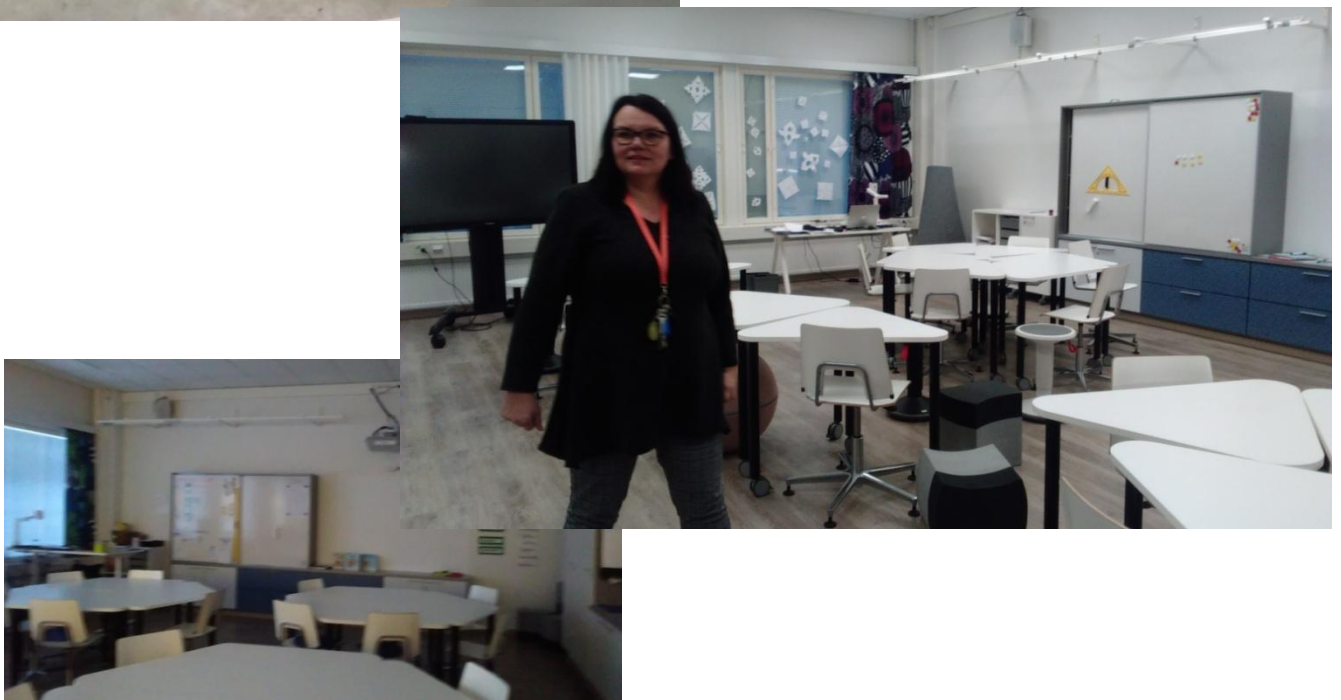

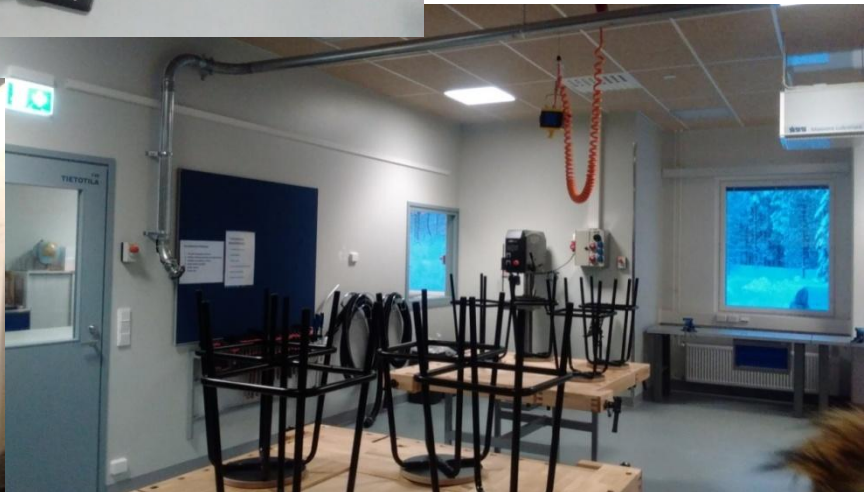
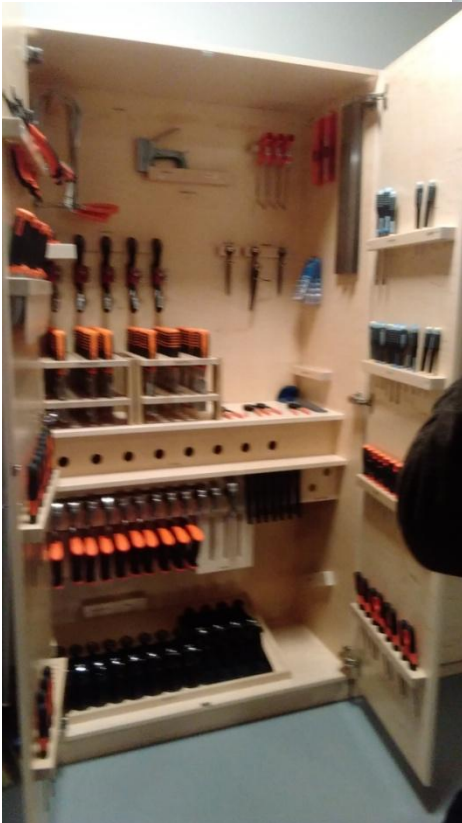

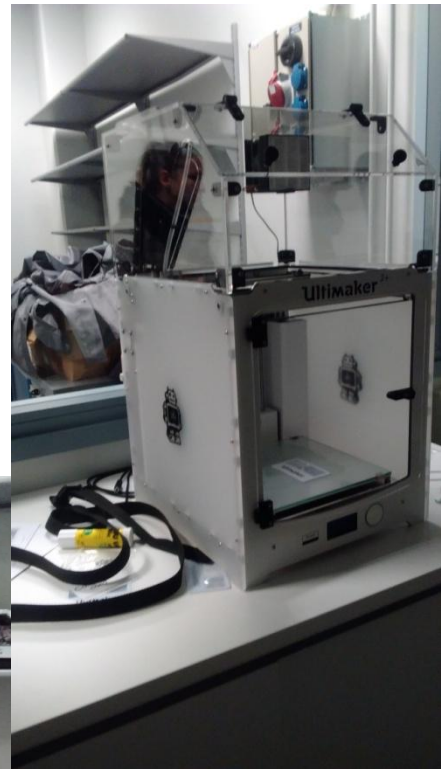
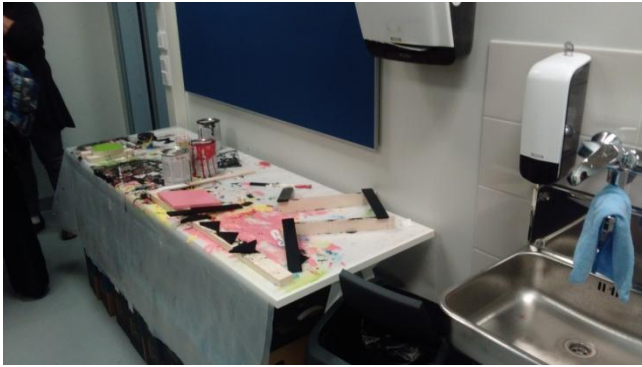
Κάποιες αίθουσες χωρίζονται μεταξύ τους με συρόμενη τζαμαρία εξυπηρετώντας τις συνδιδασκαλίες είτε ενώνοντας είτε χωρίζοντας τις διαφορετικές τάξεις και ηλικίες.

Για παιδιά που έχουν δυσκολίες συγκέντρωσης οι οποίες είναι συχνές στις μικρές ηλικίες είτε υπάρχουν είτε όχι μαθησιακές δυσκολίες, υπάρχει διαχωριστικό το οποίο μπορεί ο μαθητής να χρησιμοποιήσει κατά την επιθυμία του και να απομονωθεί μειώνοντας τα οπτικά αλλά και τα ακουστικά ερεθίσματα από το περιβάλλον του, χωρίς να χρειάζεται να απομακρυνθεί από τη γενική τάξη.

Η επαφή με την τεχνική εκπαίδευση ξεκινά από τις μικρές ηλικίες δίνοντας έτσι την ευκαιρία για βελτίωση των δεξιοτήτων στις μεγαλύτερες τάξεις.

Σχολιασμός – Συζήτηση

Αν θέλουμε να έχουμε ολοκληρωμένη εικόνα για το Φιλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να δώσουμε σημασία και σε ορισμένες άλλες πτυχές του ή της καθημερινότητας των ανθρώπων του. Η γεωγραφική θέση της χώρας και τα ιδιαίτερα γνωρίσματά της προσδίδουν συγκεκριμένες τάσεις στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των Φιλανδών. Το έντονο κρύο έχει επίπτωση στις δραστηριότητες των ανθρώπων για τον τρόπο που δαπανούν τον ελεύθερο αλλά και τον εργασιακό τους χρόνο. Η οργάνωση των εσωτερικών χώρων και των δραστηριοτήτων που μπορούν να λάβουν χώρα σε αυτούς είναι πρωταρχικής σημασίας. Η διαπροσωπική επικοινωνία επηρεάζεται από τις συνθήκες που επικρατούν καθιστώντας τους ανθρώπους αρκετά λιγομίλητους στους εξωτερικούς χώρους, ήσυχους και με ήπιες αντιδράσεις. Το κρύο και η μεγάλη διάρκεια της νύχτας επηρεάζουν τη διάθεση δίνοντάς της ένα πιο εσωστρεφές ή ίσως μελαγχολικό τόνο. Στατιστικά η Φινλανδία κατέχει τις πρώτες θέσεις σε ποσοστά διαταραχών της διάθεσης π.χ. κατάθλιψη.

Η προσπάθεια να αντισταθμιστούν οι δύσκολες καιρικές συνθήκες που καθιστούν τη διαβίωση αδύνατη αν δεν υπάρχει ένα ισχυρά δομημένο κοινωνικό κράτος που να δίνει έμφαση σε κάθε ένα άτομο ξεχωριστά ώστε να ενισχύει τους ανθρώπους για να είναι ψυχικά υγιείς και πιο ευτυχισμένοι. Το σύνθημα γύρω από το οποίο οικοδομείται η παιδαγωγική τάση του εκπαιδευτικού τους συστήματος όπου θέτει τον μαθητή κυρίαρχο της κατάκτησης της γνώση και ενεργό συμμετέχοντα στην επιλογή θεμάτων και μεθόδων αντικατοπτρίζει αυτή ακριβώς τη διάθεση.

Η επιτυχία της εκπαιδευτικής τους προσέγγισης που αποτυπώνεται από τις αξιολογήσεις PISA, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε αυτή την προσπάθειά τους. Κινούμενοι όλοι προς την ίδια κατεύθυνση και χωρίς περιθώρια απόκλισης από το γενικό στόχο δείχνουν εμπιστοσύνη σε ό,τι οι ίδιοι δημιουργούν και εφαρμόζουν αφού στηρίζεται στις δικές τους ανάγκες και προορίζεται για να επιλύσει τα δικά τους προβλήματα. Ο τρόπος σκέψης τους δομείται πάνω στην εμπιστοσύνη που φαίνεται να διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο για τον τρόπο εφαρμογής και βελτιστοποίησης των εκπαιδευτικών θεμάτων που έχουν να επιλύσουν. Με δυο λόγια, το εκπαιδευτικό τους σύστημα πηγάζει από τις ιδιαιτερότητες του τόπου, του κόσμου που ζει εκεί και είναι προσαρμοσμένο πάνω στις δικές τους ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Το μικρό ποσοστό άλλων μη Φιλανδικών πληθυσμών αφήνει το χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος ανεπηρέαστο από εξωγενείς παράγοντες.

Κυρίαρχη τάση που διατρέχει όλα τα επιμέρους τμήματα που απαρτίζουν το εκπαιδευτικό τους σύστημα είναι ο μαθητής να νιώθει άνετα στο σχολείο, επομένως να έχει μια υγιή ανάπτυξη και να αισθανθεί ολοκληρωμένος μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία καθιστώντας τον ένα άτομο με αυτοπεποίθηση, που καλλιεργεί τις ιδιαίτερες ατομικές του ικανότητες χτίζοντας και βελτιώνοντας δεξιότητες που θα του χρειαστούν αργότερα στην ενήλικη ζωή του. Σε μια προσπάθεια να τονιστεί η δημιουργία κινήτρων για εκπαίδευση χωρίς να είναι εις βάρος της προσωπικής, γίνεται προσπάθεια να αυξηθεί η αποδοτικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας έτσι ώστε να μπορούν να έχουν το μέγιστο αποτέλεσμα με λιγότερο σχολικό χρόνο ή εργασίες για το σπίτι.

Η ικανότητα χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό στην υλοποίηση των εκπαιδευτικών στόχων παρέχοντας στους εκπαιδευτικούς ποικιλία μεθόδων και προσεγγίσεων της διδασκαλίας. Η τεχνική εκπαίδευση έχει κεντρικό ρόλο στο σύστημα συμβάλλοντας παράλληλα στην καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας των μαθητών αυξάνοντας τις δεξιότητές τους στη συνθετική σκέψη και τη λήψη αποφάσεων.

Σύγκριση εκπαιδευτικών συστημάτων Φιλανδίας - Ελλάδας

Αν επιχειρήσουμε μια σύγκριση μεταξύ του Φιλανδικού και του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος θα εντοπίσουμε αρκετές διαφορές χωρίς όμως να λείπουν και οι ομοιότητες.

Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών που έχουν στη Φιλανδία μοιράζονται μεταξύ των 190 σχολικών ημερών έναντι 180 της Ελλάδας όπου ένα μέρος αυτών δίνονται για εξετάσεις αν η φοίτηση αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι ημέρες διακοπών μοιράζονται διαφορετικά στις δύο χώρες ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες και τις πολιτιστικές συνήθειες.

Το ημερήσιο πρόγραμμα στη Φιλανδία ξεκινά να υποδέχεται τα παιδιά από τις 7:30 το πρωί ενώ τα μαθήματα ξεκινούν στις 8:00 και σταματούν το αργότερο στις 4:00. Όμως τα υποχρεωτικά μαθήματα για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού δεν ξεπερνάνε τις 19 ώρες την εβδομάδα και φτάνουν για τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού τις 25 ώρες την εβδομάδα, δηλαδή τελειώνουν στις 12:30 το μεσημέρι. Στις τελευταίες τάξεις της βασικής εκπαίδευσης 7^η έως 9^η (αντίστοιχο γυμνάσιο) το ωράριο διδασκαλίας των μαθημάτων φτάνει τις 29 – 30 ώρες. Στις υπόλοιπες ώρες πέραν του υποχρεωτικού ωραρίου προσφέρονται σε προαιρετική βάση επιπλέον μαθήματα και απασχόληση ανάλογα με τις επιθυμίες των παιδιών και τις εργασιακές ανάγκες των γονιών, μόνο σε όσους από τους μαθητές το επιθυμούν χωρίς να υποχρεώνονται όλοι να εξαντλούν το χρονικό περιθώριο που προσφέρεται για εκπαίδευση. Η διδακτική ώρα στα σχολεία της Φινλανδίας κυμαίνεται από 45 έως 60 λεπτά συμπεριλαμβανομένου και του διαλείμματος.

Αντίστοιχα στην Ελλάδα οι ώρες απασχόλησης των παιδιών την εβδομάδα ξεκινούν από τις 30 για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού και φτάνουν έως τις 35 σε κάποιες τάξεις του λυκείου. Τα παιδιά μπορούν να απασχοληθούν από τις 7:00 το πρωί έως τις 4:00 το μεσημέρι ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης και τις επιθυμίες των παιδιών και των γονιών. Συνήθως στη δευτεροβάθμια το ωράριο απασχόλησης είναι 8:00 έως 2:00 με κάποιες δραστηριότητες προαιρετικής βάσης να γίνονται μετά από αυτό το χρονικό διάστημα και όχι αργότερα από τις 4:00, όπως ενισχυτική διδασκαλία, προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, Όμιλοι μαθημάτων κτλ.

Επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στο πρόγραμμα σπουδών των μαθητών των τελευταίων τριών τάξεων του σχολείου, αυτό που στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο Λύκειο, παρατηρούμε πως στη Φινλανδία υπάρχουν τριών ειδών μαθήματα. Τα υποχρεωτικά, τα επιλεγόμενα και τα προαιρετικά μαθήματα που μπορεί να προσφέρει το σχολείο. Για να τελειώσει ένα παιδί το σχολείο οφείλει να έχει παρακολουθήσει με επιτυχία όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα, έναν αριθμό μαθημάτων επιλογής που μπορεί να είναι διαφορετικά για κάθε παιδί ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του και τις κλίσεις του και κάποιον αριθμό προαιρετικών μαθημάτων, τα οποία θα του φανούν χρήσιμα

ενδεχομένως για την προετοιμασία του για τις εισαγωγικές εξετάσεις στο πανεπιστήμιο ή για τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του. Το σύστημα αυτό παρά την πολυπλοκότητά του προσφέρει ευελιξία ως προς το ωράριο μαθημάτων του κάθε μαθητή είτε στην ώρα έναρξης και λήξης του, στα κενά που μπορεί να εμφανίζει και προσφέρει παράλληλα διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα ως προς τη μαθητική σύνθεση της τάξης των συμμαθητών. Για να μπορεί να λειτουργήσει ένα τέτοιο αρθρωτό σύστημα τόσο των επιλεγόμενων όσο και των προαιρετικών μαθημάτων, οι σχολικές μονάδες έχουν δυναμικό μεγαλύτερο των 600 παιδιών.

Εύκολα μπορεί να γίνει αντιληπτό γιατί φάνηκε αδύνατο για το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα να υποστηρίξει τη μεγάλη ποικιλία μαθημάτων επιλογής αφού η δυναμικότητα των σχολείων δεν επέτρεπε τη συγκέντρωση ικανοποιητικού αριθμού μαθητών ώστε να συγκροτηθεί ένα αυτοτελές και βιώσιμο τμήμα.

Επίσης τα μαθήματα γίνονται σε 5 περιόδους διάρκειας 6 εβδομάδων. Με το πέρας της κάθε περιόδου γίνεται εκ νέου επιλογή της επόμενης σειράς μαθημάτων και κατάρτιση νέου ωρολογίου προγράμματος για μαθητές και εκπαιδευτικούς. Ανάλογα με τις ανάγκες και την αξιολόγηση των μαθητών μπορούν να αλλάξουν επίπεδο μαθήματος από περίοδο σε περίοδο π.χ. βασικά ή ανώτερα μαθηματικά κτλ. Ένα μάθημα μπορεί να προσφέρεται από περισσότερους από έναν εκπαιδευτικούς ανάλογα με το προσωπικό και τη δυναμικότητα του σχολείου. Ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τον καθηγητή της προτίμησής του εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις φοίτησης στην τάξη του. Σε περίπτωση που οι θέσεις έχουν καλυφθεί πηγαίνει στην αμέσως επόμενη διαθέσιμη επιλογή του. Με αυτόν τον τρόπο αποτυπώνεται και ένα είδος ανεπίσημης αξιολόγησης όπου φαίνεται η δημοτικότητα κάποιου εκπαιδευτικού, ενώ παράλληλα η εναλλαγή στα μαθήματα και το ωρολόγιο πρόγραμμα μεταξύ των περιόδων τονώνει το ενδιαφέρον των μαθητών.

Σύμφωνα με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα το πρόγραμμα μαθημάτων είναι υποχρεωτικό για όλους τους μαθητές, με τα μαθήματα επιλογής να είναι μια ισχνή μειοψηφία στο σύνολο του αναλυτικού προγράμματος. Το πρόγραμμα καθορίζεται από το σχολείο και είναι κοινό για όλους τους μαθητές της ίδιας τάξης καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Υπεύθυνος για την επιλογή εκπαιδευτικού προσωπικού στη Φινλανδία είναι ο διευθυντής κάθε σχολικής μονάδας, ο οποίος κρίνει και την καταλληλότητα του υποψηφίου αφού λάβει υπόψη του τα τυπικά αλλά και τα ουσιαστικά προσόντα που αυτός διαθέτει κατόπιν υποβολής των αντίστοιχων τίτλων σπουδών και δικαιολογητικών καθώς και μετά από προσωπική συνέντευξη όπου αξιολογείται επιπλέον και μια σειρά στοιχείων προσωπικότητας. Ο μισθός των εκπαιδευτικών κυμαίνεται από 3000 € έως 4000 €. Για να τον πετύχει κάποιος αυτόν οφείλει να εκπληρώνει το βασικό διδακτικό του ωράριο και τις υποχρεώσεις του. Οι μεγαλύτερες απολαβές σχετίζονται με περισσότερες διδακτικές ώρες, χρόνια υπηρεσίας και άλλα κριτήρια. Το ακριβές ύψος των μισθών το καθορίζει ο διευθυντής ανάλογα με τα έσοδα που αυτός θα έχει από την Περιφέρεια και τα κριτήρια που θέτει, αρκεί να κινείται εντός των νομίμων ορίων.

Σχεδόν σε πλήρη αντίθεση με το παραπάνω το εκπαιδευτικό προσωπικό στην Ελλάδα καθορίζεται από εξετάσεις που διενεργούνται από το Υπουργείο Παιδείας και η διαχείριση του προσωπικού μετά την πρόσληψή του γίνεται ανά Περιφέρεια, με το σχολείο να μη μπορεί να επιλέξει το προσωπικό του.

Πέρα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα και τους Στόχους του, το εκπαιδευτικό προσωπικό και την οργάνωσή του, υπάρχει ένας ακόμα ισχυρός παράγοντας που συμβάλει τις περισσότερες φορές θετικά στην εκπαίδευση. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο σχολείο για τον εξοπλισμό των αιθουσών είναι τέτοια που επιτρέπουν την όσο γίνεται μεγαλύτερη αισθητηριακή εμπλοκή των μαθητών. Δίνει τη δυνατότητα χρήσης διαφόρων μεθόδων, την επιστράτευση διαφορετικών τεχνικών, την εναλλακτική προσέγγιση των θεμάτων με αποτέλεσμα οι μαθητές να μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους χρησιμοποιώντας τις μεθόδους που τους ταιριάζουν και ανταποκρίνονται στις ικανότητές τους βελτιώνοντάς τες.

Η υλικοτεχνική υποδομή ενέχει ουσιαστικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για παράδειγμα το σχήμα των θρανίων, τα οποία είναι μεν ατομικά εξυπηρετώντας τον κάθε μαθητή χωριστά, έχουν όμως και τέτοιο σχήμα που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές σχηματίζοντας μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες, αφού εύκολα μπορούν να μετακινηθούν. Η σχολική αίθουσα στη διάρκεια της ίδιας διδακτικής ώρας μπορεί να πάρει διαφορετικά σχήματα εξυπηρετώντας τη μετωπική διδασκαλία στις στιγμές που ο καθηγητής παρουσιάζει μια νέα πληροφορία στον πίνακα ή μπορεί να αλλάξει εντελώς σχήμα, αν οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες για μια εργασία ή για ασκήσεις. Αυτό φέρνει σε επαφή τα παιδιά μεταξύ τους επιτρέποντας ποικίλους συνδυασμούς συνεργασίας, αυξάνει την επικοινωνία στην αίθουσα, ανανεώνει την αλληλεπίδραση χωρίς να την περιορίζει σταθερά σε έναν ή δύο συμμαθητές.

Η παρουσία σε κάθε αίθουσα διαδραστικών πινάκων επιτρέπει τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας σε κάθε διδακτικό αντικείμενο και τη χρήση ποικίλων εφαρμογών που μπορούν να σχετίζονται με την πληροφόρηση, την κατασκευή (π.χ. προγράμματα για τη γεωμετρία), την προσομοίωση (π.χ. στις φυσικές επιστήμες) κτλ. Δεν παραβλέπονται όμως και τα συμβατικά εποπτικά μέσα όπως π.χ. οι χάρτες, η υδρόγειος για μαθήματα όπως η γεωγραφία κτλ. Η χρήση ατομικών τάμπλετ που τα παρέχει το σχολείο και των ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη. Αν και η αυξημένη ενσωμάτωση των τεχνολογικών αυτών μέσων δείχνει να εγείρει ανησυχίες στους Φιλανδούς εκπαιδευτικούς ως προς τις επιπτώσεις που φαίνεται να έχουν στην παραγωγή του γραπτού λόγου. Το είδος επικοινωνίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και η επαφή με τα μέσα αυτά μέσα και έξω από το σχολείο, προσανατολίζει την επικοινωνία με συγκεκριμένη μορφή η οποία αντικατοπτρίζεται και στα γραπτά κείμενα των μαθητών.

Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε σε πληθώρα τέτοιας υλικοτεχνικής υποδομής, όπως τα εργαστήρια φυσικών επιστημών, οι διαδραστικοί πίνακες, οι πίνακες εικονικής πραγματικότητας κτλ και να γίνει εκτενής παρατήρηση των μεθόδων που επιστρατεύονται καθώς και των δεξιοτήτων που αναπτύσσονται χάρη στη χρήση τους, αλλά ξεφεύγει από τους στόχους της παρούσης εργασίας. Θα περιοριστούμε μόνο στο σχόλιο ότι τα μέσα που δεσμεύονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, μεγιστοποιούν την αποτελεσματικότητά τους, όταν χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτικούς που γνωρίζουν τις δυνατότητές τους και είναι κατηρτισμένοι στη λελογισμένη και εστιασμένη χρήση τους, ανάλογα με το διδακτικό στόχο

που θέλουν να πετύχουν. Κανένα τεχνολογικό μέσο δεν είναι η λύση για όλα τα εκπαιδευτικά προβλήματα, ούτε χρησιμοποιείται κατά κόρον. Η εναλλαγή διδακτικών μεθόδων και μέσων είναι η βάση στην οποία στηρίζεται η πολυαισθητηριακή προσέγγιση των διδακτικών στόχων του εκάστοτε μαθήματος.

Στην Ελληνική πραγματικότητα η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, η χαμηλή χρηματοδότηση που συχνά καθιστά άθλο την κάλυψη των βασικών λειτουργικών εξόδων των σχολικών μονάδων στερεί από τους μαθητές τα θετικά των τεχνολογιών επικοινωνίας. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλει και η ελλιπής κατάρτιση στη χρήση των μέσων αυτών υποτιμώντας τις λειτουργίες τους με αποτέλεσμα τη μη αποδοτική χρήση τους. Μόνες εξαιρέσεις σε αυτή την εικόνα είναι κάποια από τα ιδιωτικά σχολεία, στα οποία όμως ο χαρακτήρας της δωρεάν παιδείας χάνεται, αφού οι οικογένειες των μαθητών πληρώνουν ένα βαρύ αντίτιμο για τις επιπλέον παροχές τους. Αυτό διαχωρίζει τους μαθητές με οικονομικά κριτήρια, δίνοντας το προνόμιο των καλύτερων κτηριακών εγκαταστάσεων και της μεγαλύτερης ποικιλίας σε υλικοτεχνική υποδομή μόνο σε όσους μαθητές προέρχονται από ανώτερα οικονομικά στρώματα.

Αφήνοντας για το τέλος, χωρίς όμως να σημαίνει πως είναι λιγότερο σημαντικό, το έμφυχο υλικό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δηλαδή το ζεύγος εκπαιδευτικού – μαθητή, οφείλουμε να σημειώσουμε ορισμένες παρατηρήσεις. Η βάση της μετάδοσης πληροφοριών που όσο ανεβαίνει η βαθμίδα εκπαίδευσης γίνεται εντονότερη, στηρίζεται συχνά σε μετωπική διδασκαλία. Τα τεχνολογικά μέσα σαφώς δίνουν άλλες διαστάσεις στο αντικείμενο που βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση κάθε φορά από το εκπαιδευτικό ζεύγος. Στις πρώτες τάξεις του δημοτικού δίνεται έμφαση οι εργασίες να γίνονται κυρίως κατά τη διάρκεια των σχολικών ωρών και να αποφεύγονται οι εργασίες για το σπίτι. Όσο όμως ένας μαθητής ανεβαίνει σε τάξη και βαθμίδα εκπαίδευσης είναι λογικό να απαιτείται εμπέδωση της ύλης και των δεξιοτήτων που αποκτούν σε κάθε αντικείμενο με κάποιας μορφής εργασίας, είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο.

Οι ανησυχίες και οι προβληματισμοί των εκπαιδευτικών σε επίπεδο προβλημάτων συμπεριφοράς, επιθετικότητας, παραβατικότητας των μαθητών καθώς και σε επίπεδο μαθησιακών ή άλλων συναισθηματικών δυσκολιών και διαταραχών της διάθεσης είναι έντονοι. Στις πρώτες θέσεις αυτών βρίσκεται η ανησυχία για την έλλειψη κινήτρων των μαθητών για το σχολείο και τις σχολικές εργασίες, η υπερβολική ενασχόληση των μαθητών με τα τεχνολογικά μέσα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η εξάρτησή τους από αυτά, οι διαταραχές διάθεσης και οι μαθησιακές δυσκολίες. Παρ' όλα αυτά οφείλουμε να αναγνωρίσουμε πως η Φινλανδία έχει ένα πλήρες οργανωμένο σύστημα υποστήριξης για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει και παράλληλα φαίνεται να έχει ένα εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό σχολικής παραίτησης. Τα προβλήματα δηλαδή εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπίζονται όσο το δυνατόν πιο οργανωμένα και εφόσον ένας μαθητής το επιθυμεί, τότε σίγουρα μπορεί να βελτιωθεί χρησιμοποιώντας τα παρεχόμενα μέσα και δομές.

Στον Έλληνα εκπαιδευτικό οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τις δύσκολες συνθήκες που επικρατούν για την επιτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου. Ο κατάλογος είναι μακρύς και περιλαμβάνει προβλήματα όπως τις ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή, την απόσταση που συχνά έχει από το χώρο εργασίας του, τις διαφορετικές σχολικές μονάδες που καλείται να υπηρετήσει από τη μια σχολική χρονιά στην άλλη ή καμιά φορά με αλλαγές

να συμβαίνουν εντός του ίδιου σχολικού έτους, τις διαφορετικές απαιτήσεις μεταξύ των σχολικών μονάδων (π.χ. σε κεντρικές σε σχέση με απομονωμένες περιοχές), τον χαμηλό μισθό, την χαμηλή εκτίμηση του επαγγέλματός του από το κοινωνικό σύνολο. Θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε πολλά ακόμα, όμως το ουσιαστικό σημείο έγκειται στο γεγονός πως παρ' όλες τις δυσκολίες του, ο Έλληνας εκπαιδευτικός προσπαθεί να παρέχει το έργο του στα πλαίσια που του επιτρέπεται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα και από τη διεύθυνση του σχολείου. Δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και με λίγα υλικά μέσα, αξιοποιούνται μέθοδοι διδασκαλίας που εμπλέκουν τα όποια τεχνολογικά μέσα είναι διαθέσιμα π.χ. υπολογιστές, τάμπλετ, προβολείς κτλ και συχνά εμπλέκουν μεθόδους ομαδικής εργασίας είτε για να αντιμετωπιστούν ασκήσεις και εφαρμογές εντός τάξης, είτε για να πραγματοποιηθεί κάποια άλλη ομαδική εργασία.

Συμπεράσματα

Η Φινλανδία έχει να επιδείξει ένα εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο μετρά επιτυχίες στις αξιολογήσεις PISA επί σειρά ετών κατακτώντας τις πρώτες θέσεις. Παρόλη τη διαφορετικότητα που αυτό εμφανίζει από περιφέρεια σε περιφέρεια, δείχνει να μπορεί να κρατά την ποιότητα που να το κατατάσσει στα πιο επιτυχημένα. Η ανάλυση των αναγκών των πολιτών της χώρας καθορίζει τους γενικούς στόχους και τη φιλοσοφία του, ενώ τα επιμέρους τμήματα καθορίζονται ανά περιοχή. Αυτό δίνει τους βασικούς άξονες γύρω από τους οποίους οφείλουν οι εκπαιδευτικές μονάδες να κινηθούν και το βασικό ρυθμό, ενώ οι τελικές αποφάσεις υλοποίησης είναι αρμοδιότητα των περιφερειών και του σχολείου με τμήμα των αποφάσεων να περνά έως και τους μαθητές. Η εξαιρετική αρθρωτή του διάταξη του δίνει μεγάλη ευελιξία με αποτέλεσμα να μπορεί να αξιοποιηθεί όλο το εύρος του ανθρώπινου δυναμικού είτε από την πλευρά του εκπαιδευτικού, είτε από την πλευρά του μαθητή, με τον τελευταίο να παίζει κεντρικό και ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της εκπαίδευσής του. Ο ίδιος μπορεί να αναγνωρίσει τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά του και να αναπτύξει τις δεξιότητές του κατά τις επιθυμίες του, καθιστώντας τον υπεύθυνο και αυτόνομο.

Η επιλογή ποικίλων μεθόδων διδασκαλίας και παιδαγωγικής, η στήριξη των μαθητών και των εκπαιδευτικών μέσω των οργανωμένων και πλήρως λειτουργικών δομών, δίνουν ώθηση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η υλικοτεχνική υποδομή στηρίζει σε όλες τις πτυχές τις παιδαγωγικές μεθόδους μεγιστοποιώντας τα δυνατά αποτελέσματα. Το επίπεδο ποιότητας της εκπαίδευσης φαίνεται σε όποια πτυχή κι αν το προσεγγίσει κάποιος. Η αξία που δίνεται στην εκπαίδευση είναι έκδηλη είτε πολιτικό, είτε οικονομικό αλλά και σε ατομικό επίπεδο.

Η εικόνα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι αρκετά διαφορετική. Ο τρόπος οργάνωσης, η φιλοσοφία και οι παροχές της κινούνται σε διαφορετικό επίπεδο από αυτό της Φινλανδίας. Στις αξιολογήσεις PISA κατά κοινή ομολογία χωρά μεγάλη βελτίωση αφήνοντας αρκετά ερωτήματα για τον τρόπο που αυτό μπορεί να επιτευχθεί. Το τελευταίο για να συμβεί χρειάζεται μεθόδευση και πολιτική βούληση. Η απλή αντιγραφή ενός εκπαιδευτικού συστήματος που εμφανίζεται να είναι επιτυχές, δεν αποτελεί αποτελεσματική ούτε ενδεδειγμένη λύση. Η επιτυχία ενός συστήματος βασίζεται αρχικά στην αξιολόγηση των αναγκών του τόπου αλλά και της χρονικής, κοινωνικής και οικονομικής συγκυρίας που θα καθορίσουν και τους γενικούς στόχους της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Πέρα όμως από την επιθυμία για γενική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης, υπάρχουν επιμέρους καλές πρακτικές οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο τμήματος, τάξης και σχολικής μονάδας. Αυτές αφορούν κυρίως τις παιδαγωγικές μεθόδους που μπορεί να επιστρατευτούν στη σχολική τάξη και οι οποίες μπορεί να ξεδιπλώσουν όλο το εύρος των πτυχών τους όταν υποστηρίζονται από πλούσια υλικοτεχνική υποδομή, χωρίς όμως να αποκλείεται η ικανοποιητική επιτυχία τους ακόμα και με λιγότερα τεχνικά μέσα. Η καλή διάθεση, η εφευρετικότητα και η δημιουργικότητα του Έλληνα εκπαιδευτικού, σε συνδυασμό με τις νέες παιδαγωγικές προσεγγίσεις τις οποίες είδαμε στη Φινλανδία μπορούν να καταστήσουν εφικτή μια προσαρμογή των μαθησιακών και εκπαιδευτικών στόχων στις ανάγκες του ελληνικού σχολείου.

Σε κάθε περίπτωση η επαφή και η ανταλλαγή απόψεων, προτάσεων, προβληματισμών, καλών πρακτικών από άλλες χώρες δίνει έναυσμα για σκέψη, προβληματισμό, αλλαγή και θετική μεταβολή προς κάθε κατεύθυνση.